29 Ekim 1974
Yıl: 1, Sayı: 31
200 Kuruş
Her hafta Salı günü yayınlanır.

kitle

haftalık gazete

Sahibi: Mehmet Yücel / Sorumlu Müdür: Orhan Doğançay / Yönetim yeri: Çemberlitaş Piyerloti Cd. No: 37/C İstanbul / Eskişehir köprübaşı Tekiz sok. 2/8 / İzmir: 855. Sk. 55/401 / Konya: İdman Yurdu Sitesi Kat: 3 No: 90 / Abone şartları, Yıllık 50, Altı Aylık 30 lira Dış ülkeler için iki katı / Dağıtım: Hür Dağıtım. Dizgi Baskı: Özgür Gazetecilik ve Matbaacılık İşletmesi / Baskı tarihi: 27 Ekim 1974

Demokrasıyı kısıtlayan Sıkıyönetim kaldırılmalıdır

Sıkıyönetim kalkmalıdır. Sıkıyönetimin uzatılması yönünde ileri sürülecek hiç bir gerekçenin artık en küçük bir dayanağı kalmamıştır. Gerek KİTLE Gazetesi gerekse Türkiye Sosyalist İşçi Partisi bu konuda gerekli uyarmaları ısrarla yapmış, ve derhal kaldırılmasını savunmuştur.

Sıkıyönetimin işçi sınıfımızın ve emekçi halkımızın demokratik haklarına karşı bir baskı aracı olarak kullanıldığı son ayların olaylarıyla defalarca kanıtlanmıştır.

Şimdi sıkıyönetimin süresi bir kere daha dolmakta ve yetkili devlet organlarınca uzatılıp uzatılmaması konusunda karar verme günü gelmektedir. Burjuvazinin temsilcileri kuşkusuz gene sıkıyönetimin uzatılmasını isteyecekler, sıkıyönetimin uzatılmasının bir zoruluk olduğunu binbir demagoji ile ispatlamaya çabalayacaklardır. Üstelik kirli amaçlarını örtebilmek için gene Kıbrıs'ı bahane edeceklerdir.

Ancak sıkıyönetim, ilanından itibaren ülke içindeki demokratik hareketleri önlemeye yarayan bir araç olarak kullanılmıştır. İşçi sınıfımız 50 yıllık Türkiye Cumhuriyeti tarihinde 27 yılı sıkıyönetim altında geçirmiş olmanın acılı deneyleri ile sıkıyönetimlerin ne menem birer baskı aracı olduğunu bilmektedir. Bu konudaki tavrını da zamanında almıştır.

Nitekim iddiaların tamamen tersine bu defaki sıkıyönetim de işçi sınıfımıza ve emekçi halkımıza karşı kullanılmıştır. Ülker işçilerinin, sendika seçme özgürlüğü adına giriştikleri demokratik direnişi, panzerlerle ezdirmeye çabalayanlar, güçlerini sıkıyönetim altında olmaktan almışlardır. İNSA işçilerine, lokavt ilan eden patronun cüreti sıkıyönetim altında olmaktan kaynaklanmaktadır.

(Devamı sayfa 5 sütun 6 da)

Cumhuriyetin 51. Yılındayız

Dört yıl süren bir kurtuluş savaşından sonra, 29 Ekim 1923'de kurulan Cumhuriyet, Türkiye'nin 1908'lerden başlayan burjuva demokratik devriminde ileri bir dönüm noktasıdır.

Emperyalist güçlerin güdümündeki istila ordularına karşı, burjuvazinin önderliğinde ve asker-sivil aydınların yönetiminde yürütülen kurtuluş savaşı sonucunda emperyalizmin yarı-sömürgesi Osmanlı İmparatorluğu yıkılarak yerine Türkiye Cumhuriyeti kurulmuştur.

Bugün Cumhuriyetin 51. yılındayız. Elli bir yılda nereden nereye gelindiği ne kadar yol alındığı sorusu karşımızdadır.

Halkçı sloganlarla ortaya çıkan, hatta Mustafa Kemal'in ağzından «emperyalizme ve kapitalizme karşı» olduğu bildirilen kurtuluş savaşından ve Cumhuriyetin ilanından 51 yıl sonra, emperyalizm ve kapitalizm, Türkiye'de kökleşmiş, sömürü, baskı ve tahakkümünü artırmıştır.

Bunun nedeni kısaca, Milli Kurtuluş Mücadelesinin işçi sınıfı öncülüğünde verilmemesidir.

51. inci yılında, Cumhuriyet'in burjuva demokrasisinin asgari gereklerini bile yerine getirdiğini iddia edemeyiz. Ezilen ve sömürülen geniş halk kitlelerinin serbestçe örgütlenip en tabii haklarını özgürce aramaları için gerekli ortam hala yaratılabilmiş değildir, Bir yandan faşist uygulamalardan aktarılan kanun maddeleri,

(Devamı sayfa 6 sütun 1 de)

Olaylar Ecevit'i değil TSiP'yi doğruladı

Sıkıyönetimin yeniden uzatılması sırasında Türkiye Sosyalist İşçi Partisi Genel Başkanı Ahmet Kaçmaz'ın «Ülker olaylarını» örnek vererek, sıkıyönetimin işçi sınıfına karşı burjuvazinin bir baskı aracı olarak kullanılmasını ve şartları sona erdiği için uzatılamayacağını belirten telgrafına, Başbakan Ecevit'in verdiği cevabı ve bu cevaba karşılık İzmir Belediye Grevinin sıkıyönetim tarafından durdurulmasına işaret edilerek verilen karşı-cevabı birer belge olarak sunuyoruz.

TSİP Genel Başkanının ilk telgrafına verdiği cevapta Başbakan Bülent Ecevit aynen şöyle demiştir:

«Sayın Ahmet Kaçmaz
Türkiye Sosyalist İşçi Partisi
Genel Başkanı

Telinizde değinilen sıkıyönetimin uzatılması konusunun iç sorunlarla ve işçi haklarıyla hiçbir ilgisi yoktur. Nitekim genellikle özgürlükler ve haklar üzerinde, Hükümetimiz zamanında uygulanan sıkıyönetim süresince, bir kısıntı olmamıştır.

Sıkıyönetimin uzatılması, sırf, Kıbrıs sorunu ile ilgilidir ve bu sorunun henüz çözülmemiş olması karşısında tedbirli davranmayı gerektiren illerde devam etmektedir.

Ülker Fabrikasındaki üzücü olayla yakından ilgilenmekteyim.

Saygılar sunarım,
Bülent Ecevit
Başbakan»

Başbakan'ın yukarıda görülen iddialarının aksine, bilindiği gibi İzmir Belediye Grevi sıkıyönetimce yasaklanmıştır. TSİP Genel Başkanı Ahmet Kaçmaz bu olayı işaret ederek, Başbakan'ın yazısına şu cevabı vermiştir:

Sayın Bülent Ecevit
Başbakan
ANKARA

İlgi: 18.9.1974 tarihli telimiz ve 20.9.1974 tarihli yazınız.

Telimizde bir kez daha uzatılan sıkıyönetimin, hangi niyete dayanırsa dayansın sonuçta işçi sınıfımızın sömürü ve baskıya karşı verdiği mücadelede baskı aracı olarak kullanılacağını belirterek şahsınızda hükümeti kınamıştık.

Cevabi yazınızda ise «sıkıyönetimin uzatılması konusunun iç sorunlarla ve işçi haklarıyla hiç bir ilgisi» olmadığını iddia ediyordunuz.

Sıkıyönetim idarelerinin daha önce de uyguladıkları anti-demokratik baskıların yanı sıra son İzmir Belediyesi grevinin İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı tarafından durdurulması, teşhis ve endişelerimizde ne kadar haklı olduğumuzu sizin iddia etmiş olduğunuz gibi «Sıkıyönetim uzatılması»nın «sırf Kıbrıs sorunu ile ilgili» olmadığını açıkça göstermiştir.

Sıkıyönetimlerin keyfi olarak uzatılmasının, nasıl emekçi halkımız aleyhine işleyen durumlara yol açtığını açıkca ispat eden bu son olayın demokrasi ve özgürlükten yana olduğunu iddia edenlere bundan böyle bir ibret dersi olmasını dilerken, işçilerimizin en tabii hakkı olan grev yapmalarını önleyen şartların ortadan kaldırılması için şahsınızda hükümeti uyarmayı görev biliriz.

Saygılarımla.
Türkiye Sosyalist İşçi Partisi
Ahmet Kaçmaz
Genel Başkan

Referandum kampanyası yurt büzeyinde yaygınlaşıyor

Türkiye Sosyalist İşçi Partisinin başlattığı «referandum Kampanyası» yurt düzeyinde yaygınlaşarak devam etmektedir. Belli başlı sanayi şehirlerimiz TSİP'nin referandum afişleri ile donatılır, duvar yazılarıyla, bildirilerle, toplantılarla kampanya işçi sınıfımız içinde kökleştirilirken, Ülker işçileri de İstanbul'a astıkları afişlerle sendika seçme özgürlüğü için mücadeleye devam edeceklerini açıkladılar. Öteyandan 17 sendika geçtiğimiz hafta içinde TÖB-DER salonunda toplanarak «Referandum Kanunu Taslağı» hazırlanması için aralarından seçtikleri bir komiteyi görevlendirdiler. Bir çok demokratik örgüt de gerek yayın organlarında, gerekse yayınladıkları bildirilerle kampanyaya katıldılar. Resimde 17 Sendikanın TÖB-DER salonunda düzenlediği toplantıya katılanlardan bir kısmı görülüyor.

(Referandum Kampanyası ile ilgili geniş haberlerimiz son sayfadadır)

Denktaş Makarios'a niçin saldırıyor

Hafta içinde Türkiye'ye gelen Denktaş Ankara'ya ayak bastığı gün verdiği demeçte, Makarios'un BM Genel Kurulu'nda Cumhurbaşkanı olarak konuşturulmasına karşı çıktı ve «Makarios genel kurulda konuşursa, Kıbrıs adına konuşturulursa bütün dünyanın adalet beklediği bir kurul büyük haksızlık yapmış olacaktır. 11 yıl Kıbrısın bağımsızlığını ortadan kaldırmak için elinden gelen her AHLÂKSIZLIĞI yapmış olan... bu adamın zihniyetini, Türklere tanıyacağı hakları biliyoruz. Benim Klerides ile nefes tüketmeme, müzakere etmeme herhangi bir neden kalmaz.» diyerek Makarios'a hücum etti. Aynı günlerde Klerides'in Makarios'un Cumhurbaşkanı olarak istediği zaman Ada'ya dönebileceğini açıklaması ti-

(Devamı sayfa 5 sütun 3 te)

Anti-demokratik baskılar yoğunlaşırken

Başbakan Ecevit'in Ceza Kanundaki düşünce ve yazma özgürlüğünü kısıtlayan hükümlerin değiştirülmesi için çalışmalar yapılacağını bildirdiği; bugüne kadar bu konuda yol alınamamış olmasının nedenini «kendi dışlarındaki sebeplere» bağladığı şu günlerde; anti demokratik baskıların, tutuklamaların, ömür boyu mahkûmiyetlerin arttığı görülüyor. Öte yandan Devlet Güvenlik Mahkemelerinin bu kadar faal olduklarına da, sıkı yönetim döneminden sonra gelen nisbi demokrasi ortamında rastlanmamıştı; Bazı Devlet Güvenlik Mahkemeleri, kendi kuruluşlarını sağlayan kanunu Anayasaya aykırı olduğunu bildirerek kendilerinin iptali için müracaat ederlerken, İstanbul, Ankara, İzmir Devlet Güvenlik Mahkemelerinin «faaliyetleri» dikkati çekiyor.

Tutuklamaların hızlandığı, hatta tutuklananlara karşı zor kullanıldığı rivayetleri duyulmaya başlandı. Olayların son somut örneği olarak da, işçilerin kendi istedikleri sendikaları kendilerinin seçmesine yönelik olan ve Türkiye Sosyalist İşçi Partisi'nin başlattığı REFERANDUM kampanyası sırasında, afişleme ve bildiri dağıtma kampanyasına katılan parti üyelerinin İzmir'de Aydın'da, Nazilli'de, Elazığ'da, Sivas'da İstanbul'da emniyet görevlileri tarafından gözaltına alınmaları ve karakollarda baskılarla, hatta dayakla karşılaşmaları gösterilebilir. Afişleme ve bildiri dağıtma eyleminin hiçbir «yasaya aykırı» yanı olmadığı gibi, ne afiş ne de bildirilerde «suç» teşkil edebilecek bir durum yoktur. Bununla birlikte ve ilgililer Parti yöneticileri tarafından defalarca uyarıldıkları halde, aynı baskıcı ve anti demokratik tutum devam etmektedir.

Son günlerde, ilk yumuşaklık gösterileri geçtikten sonra yoğunlaşan benzeri olayların bir başka göstergesi de, Bizzat Başbakan'ın hiçbir iç gelişmeyle ilgili olmadığı konusunda teminat verdiği sıkıyönetimin yetkili mercilerinin grevleri üst üste yasaklamaya başlamalarıdır, Grev yasaklarının, REFERANDUM kampanyasına yöneltilen baskılarla aynı döneme rastlaması da üzerinde durulacak bir noktadır. Başbakan'ın düşünce özgürlüğüne yöneltilen baskıların ve bu konudaki kanun maddelerinin kaldırılacağı, değiştirileciği yolundaki sözlerine rağmen, bu sözlerle tam anlamıyla çelişen bir anti demokratik gidiş, bugün sadece bu baskılara doğrudan maruz kalan sosyalistler, yurtseverler, ilericiler, anti faşist güçler ta. tarafından değil, halkımızın en geniş kesimleri tarafından da görülmekte, kavranmaktadır.

Böylece, sadece iyi niyetlerle, Batı burjuva demokrasilerinin Türkiye'ye yerleştirilemeyeceği, Finans kapital tahakkümünü zaman zaman sert ve yumuşak biçimleriyle yaşayan ama bu tahakkümden yakın tarihinin hiçbir döneminde kurtulamamış olan Türkiye emekçi halkının, işçi sınıfının öncülüğündeki demokratik mücadelesi olmadan, «burjuvazi»nin ve egemen ortaklığın himmetiyle demokrasiye gerçek anlamda geçilemeyeceği bir kere daha ortaya çıkmaktadır. Son ayların gelişmeleri içinde gitgide hakim güçlere daha fazla yaslanma durumunda kalmış olan CHP'nin, içindeki demokratik

(Devamı sayfa 5 sütun 1 de) kitle

Yunanistanda faşist cunta yargılanıyor

Yunanistan'da Karamanlis hükümeti geçen hafta aldığı bir kararla, 1967 cuntasının çete başlarından beş kişiyi, önce tutuklayıp sonra da Ege Denizi'ndeki 200 kişinin yaşadığı küçük bir adaya sürgüne gönderdi. Cunta'nın başı Papadopulos, yardımcısı Patakos,ve diğer önde gelenler Makorezos, Lados ve eski milli istihbarat şefi Rufo Galis şimdi sürgündeler.

Sağcı Karamanlis hükümetinin bu girişimi faşizmin yeni bir yenilgisinin işaretidir. Kasım ayında Yunanistan'da genel seçimler var. Yunan halkı faşizme lânet okuyor. Artık kimse faşizme karşı tavır almadan Yunan halkından ilgi göremez. Seçim öncesinde, faşistleri sürgün ederek, Karamanlis, halkın gözünde antifaşist gözükme çabasında. Yunan halkının anti-faşist mücadelesi onu buna zorluyor. Halkın tepkisi onu ister istemez halkın talepleri doğrultusunda karar almaya götörüyor. Ama Karamanlis bu tavrında ne kadar samimidir? Yunanistan'da bugün halâ başka bir cuntacı, general Gizikis devlet başkanı ünvanını taşıyor. Faşisteler halâ belli mevzileri ellerinde bulunduruyorlar. Bunlara karşı bir şey yapmaya pek niyeti olmayan Karamanlis, zaten iktidardan uzaklaştırılmış olan eski cuntanın başkanını sürgün ederek halkın sempatisini toplamak hevesinde. Yunan halkı bu oyuna gelmeyecektir. O kimin ne olduğunu biliyor artık. Kasım ayındaki seçimler demokratik yöntemlerle yapıldığı taktirde, halkın gerçek iradesi bu seçimlerde temsil edilebildiği taktirde, sağcı bir hükümet Yunanistan'da iş başına gelemeyecektir. Karamanlis'in de ipliği pazara çıkacaktır.

Faşist cuntacıların sürgüne gönderilmesi bir başka gerçeği de gözler önüne seriyor. Papadopulos çetesi, yedi yıl boyunca Yunan emekçi halkına, Yunan devrimcilerine yapmadığını koymadı. Kurşuna dizilenlerin, toplama kamplarında hapsedilenlerin, işkencede ölenlerin sayısı halâ bilinmiyor. Sıkıyönetim, işkence ve zulüm Yunanistan politik yönetim biçimiydi o zamanlar. Amerikan emperyalizmine köpeklik etmekten de geri kalmadı albay Papadopulos. Yurdunun en güzel yerlerini üs diye verdi Amerikan askerlerine, Pire'de özel şehirler inşa ettirdi 6. filonun istirahati için. Bir yandan Yunan finans-kapitali, bir yandan Amerikan emperyalizmi iliğine kadar sömürdü Yunan halkını yedi yıl boyunca.

Sonuç ne oldu: 200 kişilik

(Devamı sayfa 5 sütun 5 te)

KİTLE'NİN DUYURUSU

Gazetemizin yönetim yerinin adresi değişmiştir Yeni adresimiz şöyledir:
Piyerloti Caddesi 37/C
Çemberlitaş/İstanbul

Finans kapital öz partisini yenileştirmeyi başaramadı

Aylardır sözü edilen AP büyük kongresi geçtiğimiz hafta içinde yapıldı. Yıpranmış Demirel'in koltuğunu kaybedeceği, olmadı bir hayli sarsılacağı kanısı kongreye bir hafta kalana kadar oldukça yaygındı, Ne var ki yıpranmış, kitleler gözünde prestiji hemen hemen sıfıra inmiş Demirel'i devirip yerine - meselâ - Kamuran İnan gibi finans kapitalin güvenilir adamlarından birinin geleceğini hesaplayanlar yanıldıklarını gördüler. Finans kapital, kendi öz partisinin ihtiyacı olan dinamizmi sağlayacak bir lider oluşturmakta kesinlikle yetersiz kalmıştı. Üstelik tefeci bezirganlığın AP içinde yuvalanmış kesimleri umulandan daha ağır bastılar. Sonunda göstermelik aday Ünat Demir adaylıktan çekildi, finans kapital'in esas adayı sayılan Kamuran İnan yüz seksen derecelik bir dönüş yaptı, talihsiz aday Orhan Oğuz hezimete uğradı ve alternatifsiz kalan Demirel ezici bir çoğunlukla yeniden AP genel başkanlığına seçildi.

Sonuç belki Demirel için sevindiricidir, ancak finans kapital için aynı şeyi söylemek mümkün değil. Önümüzdeki dönemde finans kapital, en güçlü siyasi örgütünün başında, Demirel gibi yıpranmış bir liderle boy göstermek zorunda kalmıştır. Bu, finans kapitalin öz partisinin kitlelerden aldığı eski geniş desteği kazanmak üzere göstereceği çabaları etkisiz kılacak en önemli faktörlerden biridir. Türkiye finans kapitali istemeye istemeye katlanmak zorundadır bu duruma. Onun çapsızlığının ve seviyesizliğinin kefaretidir bu sonuç, Kestirmeden söyleyelim, yerli finans kapital, kendi partisine bir lider yaratamayacak kadar kısır, yetersiz ve güçsüzdür,

Üstelik günümüzün ekonomik ve sosyal bunalımları içinde, «Kıbrıs zaferi» ile taçlı Ecevit'e rakip olabilecek, onunla baş edebilecek «çap»ta bir lideri oluşturmak bir yana, böylesi «iki ucu keskin değnek» bir göreve talip olacak babayiğidi bulmak olanağından bile mahrumdur finans kapital.

Ve son olarak, finans kapitale, tayin edici hakimiyetine rağmen, AP tabanında «ben de varım» diyen Anadolu tefeci bezirganlığı, burada da ayakbağı olmuş ve tekelci sermayenin, kitlelerdeki uyanış ve bilinçlenişe karşı, bir tedbir olarak geliştirmek istediği AP'yi liberalleştirme, «uygarlaştırma» ve «sevimli kılma» girişimlerine ket vurmuştur.

Kitleler üzerinde etkili bir propoganda olma niteliğini artık tamamen kaybetmiş olan ünlü «anti-komünizm» silâhının resmileştirilip, AP de bir tüzük maddesi olarak yer alması bunun en açık kanıtıdır. Kısacası, emekçi halkı günü gününe sömürmeyi huy edinmiş, burnunun ötesini göremeyen tefeci bezirgânlık, AP içinde, kitleleri, «daha akıllıca ve tabii daha sinsice» sömürmek açısından daha «uzak görüşlü» olan finans kapitale ağır basmıştır.

Bu durumda finans kapitalin yönelimleri ne olacaktır?

Elbette finans kapital için en uygun çözüm: CHP-AP koalisyonudur. Önümüzdeki günler bu konuda yoğun bir propoganda başlayacaktır. Ancak bu çözüm de uzun erimli olamayacaktır. Böyle bir koalisyonun uzun süre uyum içinde çalışması, hem egemen sınıf-

(Devamı sayfa 5 sütun 6 da)

TSiP Bursa ve Kayseri il örgütleri kuruldu

Yurdumuzun devrimci potensiyeli hızla örgütlü bir güç haline geliyor. Sosyalist hareketin, işçi sınıfı mücadelesinin PARTİ'siz olamıyacağını özümlemiş devrimci kadrolar her yerde omuz verip TSİP saflarında örgütleniyor.

İstanbul, Ankara, İzmir, Adana, Gaziantep, İzmit, Aydın, Sivas ve Elazığ'dan sonra, TSİP BURSA, ve KAYSERİ'de de örgütlendi.

TSİP Merkez Yürütme Kurulu tarafından atanan heyetler şu arkadaşlardan oluşuyor:

BURSA İL ÖRGÜTÜ
Başkan : Mehmet Gülersoy (işçi)
Sekreter : Engin Urcan (mimar)
Sayman : İrfan Sazak (öğrenci)
Üye : Faruk Göknil
Üye : Nusret Yılmaz
Üye : Namık Çetin
Üye : Mahmut Temizyürek

KAYSERİ İL ÖRGÜTÜ
Başkan: Yunus Başoğlu (Radyo Ta.)
Sekreter: Rasim Sarıoğlu (işçi)
Sayman : Salman Arıca (işçi)
Üye : Mehmet Ali Akpınar (işçi)
Üye : Süleyman Şentürk (işçi)
Üye : Hacı Ali Köstekçi (işçi)
Üye : Alaattin Orhan (öğrenci)

FAŞİZMİN GÜVENİLİR ADAMI ALİ ELVERDİ AP'YE KAPILANDI

12 Mart Döneminde ülkemizde sosyalistler, yurtseverler ve bütün ilericiler üzerinde sürdülen baskı, terör ve işkencenin gönüllü savunucularından ve açık uygulayıcılarından emekli General Ali Elverdi AP'ye girdi, Deniz Gezmiş ve 17 arkadaşını idama mahkûm eden, Gezmiş, İnan ve Aslan devrim uğruna idam sehpasında hayatlarını verirken ağaca yaslanıp keyifle sigara tüttüren bir sıkıyönetim mahkemesi reisi, kraldan fazla kral

(Devamı sayfa 5 sütun 6 da)

Sosyalist mücadelenin bütünlüğü

Oya Baydar

Sosyalist mücadelenin, ekonomik, siyasal, ideolojik yönlerinin bir bütün olduğunu tekrarlamaya gerek yoksa da, devrimci hareketimizin akışı içinde, hatırlatmaya gerek oluyor.

Sosyalist hareketin bu üçlü bütünlüğünü kavramamak, üç ayağın birini veya diğerini seçmek, diğerlerini ihmal etmek, sosyal pratiğin tarihi boyunca, işçi sınıfı hareketi içinde boy vermiş çeşitli sapmalara yol açıyor.

Ekonomik mücadelenin tek mücadele biçimi kabul edilmesi, sendikalizme, ekonomizme, yani sağ sapmalara götürüyor. Siyasal mücadelenin tek mücadele biçimi olarak alınması, işçi sınıfının kapitalist düzen içinde verdiği ekonomik mücadelenin, ücret ve hak mücadelesinin küçümsenmesi; siyasal hareketin ekonomik mücadele ile ve onun örgütleriyle bağlarını kesmesi çeşitli, sol sapmalara ve işçi sınıfı adına işçi sınıfı yolundan ayrılmaya varıyor. Nihayet ideolojik mücadelenin bir yana bırakılması, teoriden sosyalizmin biliminden ayrılmayı ve pragmatizm batağında, eylem ve örgüt anarşizmini müzminleştiriyor.

Sosyalist mücadelenin üç ayağının birlikteliği, somut şartlara ve dönemlere göre ağırlıklarının doğru ve hesaplı bir denge içinde belirlenmesi, işçi sınıfının ve müttefiklerinin mücadelesinin birinci şartıdır. Sosyal pratik, bu dengeyi kurabilmiş olan partilerin ve hareketlerin başarıya ulaştığını, ancak onların kalıcı başarılar elde ettiğini gösteriyor.

Sosyalist mücadelenin bu üç ayağının bütünlüğünün oluşması, ekonomik, siyasal ve ideolojik mücadelenin uyumlu birlikteliğinin kurulması, şüphesiz ki işçi sınıfının siyasal örgütünün işidir. İdeolojik mücadelede öncü partidir, siyasette iktidara yürüme organı partidir, nihayet ekonomik mücadelenin de işçi sınıfının siyasal hareketinin, yani somutlanacak olursa Partisinin doğrultusunda yürümesi gerekir. Ama bu birlikteliğin kurulması, sosyalizmin sağlam temeller üzerine oturup, işçi sınıfına mal edilmesi mücadelesinde, işçi sınıfının ekonomik örgütlerinin de büyük payı olacaktır.

İşçi sınıfının siyasal örgütü karşısında yer alanlar kimlerdir? Önce şüphesiz ki ülkenin egemen sınıfları... Sonra da o egemen sınıfların doğrudan veya dolaylı kontrolündaki çeşitli örgütler... Çıkarları sermaye ile birleşenler, sermaye sınıflarının tüm ortakları ve maşaları...

İşte bu yüzden, işçi sınıfına, işçi sınıfının mücadelesine gerçekten inanan sosyalistler yanında, sarı ve satılmış olmadıkça, işçi sınıfının tüm ekonomik örgütleri ve tüm demokratik örgütler, işçi sınıfıyla ilgili taleplerinde, mücadelelerinde, işçi sınıfının sorunlarına sahip çıkma gayretlerinde güçlerini İşçi Sınıfının siyasal örgütüyle birleştirirler.

Ülkemizde, sendikaların ve demokratik örgütlerin partilerle açık ortak çalışmalara girmesi, resmen dayanışması yasaklanmıştır. Açıktır ki bu yasaklama, demokratik mücadeleyi güçsüz kılmayı, ekonomik ve siyasal mücadele birlikteliğini baltalamayı, hareketin birleşip buluşmasını engellemeyi amaçlamaktadır ve doğrudan doğruya egemen sınıfların bir oyunu, egemen sınıfların kendi çıkarlarına, sömürülerinin sürgit devamına yönelik bir oyundur.

Bu oyuna gelinmeli mi? Bölük pörçük hareket, işçi sınıfının siyasal örgütü karşısında tavır almak, onun işçi sınıfını bilinçlendirip örgütlemeye yönelik eylemlerini güçlendirmek yerine baltalamaya çalışmak, demokratik mücadelenin güçlenmesini engellemek olduğu kadar, aynı zamanda da egemen sınıfların oyununa gelmektir. İşçi sınıfının doğrudan çıkarlarıyla ilgili her adımda, her talepte, her eylemde, sarı ve satılmış olmayan, işçiden yana sendikalar, örgütlerin, sendikaların, demokratik kuruluşların katkısı, desteği, omuz omuza vermesi, işçi sınıfı meselesini kavramış olmanın, sosyalizme inanmanın, işçi sınıfına inanmanın en önemli işçi sınıfı davasının saflarında olduğunun isbatlanmanın göstergesidir.

Bu, işçi sınıfının siyasal örgütüyle mutlaka aynı çizgide yer almak anlamına gelmez, böyle bir şart zorunlu olarak gerektirmez. Ama, sarı olmayan sendikalar Parti'nin işçi sınıfını doğrudan ilgilendiren eylemlerinde, kendileri de aynı sınıfın, işçi sınıfının örgütleri olduklarından, şu veya bu biçimde ama mutlaka partinin yanında yer alırlar. Çeşitli hesaplarla, gerekçelerle bu meseleyi savuşturmak, eninde sonunda işçi sınıfına zarar verir, işçi sınıfının mücadelesini güçsüzleştirir.

Ekonomik mücadele ile siyasal mücadele birlikteliğinin sağlanması bir süreç işidir, bu sürecin en önemli iki belirleyicisi, Parti ve sendikalardır. Aradaki kopukluğun giderilmesi, yani ekonomik mücadelenin siyasal mücadeleden ve işçi sınıfı ideolojisinden büsbütün bağımsızlaşmasının önüne geçilmesinde en etkili güç hiç şüphesiz, sosyalizme inanmış, mücadelesinin birlikteliğinin sonuna kadar kavramış partili işçiler, ve bunların sendikalarına sahip çıkmalarıdır.

İşçiye baskı sermayenin işidir, sendikaların değil, İşçi hareketinin birliğini bütünlüğünü kırmaya çalışmak sermayenin işidir, işçi sınıfının ekonomik örgütlerinin değil. Nihayet, işçi sınıfının siyasal örgütüne, siyasal hareketine, karşı çıkmak da sermayenin işidir...

İşçi sınıfının ekonomik istekleri dile getiren, ekonomik mücadelesini güçlendiren hareket işçi sınıfının siyasal örgütünden geliyorsa, çeşitli hesaplarla karşısında yer almak, en azından «bulaşmamak» mantığı, ne işçi sınıfı sosyalizmiyle, ne demokratik cephe ve mücadele kavramlarıyla ne de işçi sınıfının sarı olmayan ekonomik örgütleriyle bağdaşır.

Sosyalist mücadele üçlü bir bütünse, işçiden yana ekonomik mücadele en azından bu bütünlüğü inkâr etmemek, parçalamaya çalışmamaktır.

Sosyalizmin işçi sınıfına mal olma döneminde işçi sınıfının ekonomik mücadelesi ile siyasal mücadelesi birbirine kavuşacaktır.

Bu oluşumu engellemeye değil, hızlandırmaya çalışmaktır görev.

Yine yeni ekonomik kriz üstüne

Bir önceki yazımızda gördük ki kapialist ekonomilerin bu defa içine sürüklendikleri yeni krizin bir özelliği var: ekonomide durgunluk ve işsizlikle fiyatlarda yüksek artışlar bir arada gidiyor. Bunun asıl nedeni, kapialist ekonomilere hâkim tekellerin türlü yollardan sağladıkları tekel kârlarını herşeye rağmen sürdürmeleri. Bu da kapitalizmi temellerinden sarsan çelişkiler yaratıyor.

Bu durumda kapitalist hükümetler krizin giderek kapitalist ekonominin temellerini *çökertmesini* önlemek için ne yapıyorlar? Ya da tekelci mihrakların ve onların emrinde çalışan yöneticilerin, onların akıl hocası iktisatçıların diliyle «durgunluğu büsbütün azdırmadan enflâsyonun önünü almak için» ne gibi *genel* tedbirler öngörülüyor?

Bir kere, herşeyden önce, kapitalist ekonomileri kemiren enflasyonun sorumluluğu hammadde üreticisi ülkelerin, özellikle petrol fiyatlarını arttıran petrol üreticisi az gelişmiş ülkelerin üzerine yıkılmak isteniyor. Bundan güdülen amaç iki:

1) Gerçekte kapitalist ekonominin kendine özgü işleyişinden doğan enflasyonun yol açtığı maliyet artışlarını *salt* petrol fiyatlarının artışına bağlıyarak, metropollerdeki işçi sınıflarını ekonomik mücadele yolunu kesmek. Petrolün pahalanması yüzünden artan maliyetler bir de ücret arttırımlarıyla yükselecek olursa, deniliyor, ihraç mallarımızın fiyatları bir o kadar artar; petrolün pahalanması zaten bütün ülkelerin, bu arada bizden sanayi ürünleri satın alan az gelişmiş ülkelerin de elini daralttığından, mallarımıza müşteri bulamayız, hapı yutarız! Zaten yarı yarıya yutmuş haldeyiz! Onun için siz, ey işçiler, kemerleri sıkın ve de petrol üreten az gelişmiş ülkelerin «sorumsuz» davranışlarının nârına yanın!

Oysa sanayileşmiş kapitalist ülkelerde güçlü ve örgütlü işçi sınıfı hareketleri var olduğundan, bu masalın işçi kitlelerine olduğu gibi yutturulması o kadar kolay olmuyor. Bu ülkelerde güçlü sendikaların sürdürdüğü ekonomik mücadele ile yaygın ve köklü işçi sınıfı partilerinin siyasi mücadelesi birçok noktalarda birleşerek, kapitalist mihrakların oyununu bazı yerde çok, bazı yerde daha az, boşa çıkarıyor. Özellikle daha sağ ve tutucu hükümetlerin iş başında olduğu ülkelerde sendikal mücadele de oldukça sert ve daha tavizsiz olabiliyor.

Bu durumda, nisbeten hafif atlatılan eski kriz dönemlerinde olduğu gibi bu sefer de, genellikle, krizin en şiddetli olduğu ülkelerde *daha* «sol» hükümetlerin başa geçmeleri yönünde bir eğilim görülmektedir. Bu kabil «sol» hükümetler patronlardan koparılan (meselâ kâr oranlarının geçici bir süre dondurulması gibi) sözde tavizlere karşılık, işçileri gerçek tavizlere (geçici de olsa daha az ücretle geçinmeye, yani bu arada daha az yemeğe, daha az ısınmaya, daha az öğrenmeye ve eğlenmeye, vs..) razı etmeye çalışıyorlar. Gerekçe olarak da, bu yapılmazsa yatırımların büsbütün duracağını, üretimin daha da düşeceğini, işsizliğin dayanılmaz boyutlara varacağını, «millî» bir felâkete sürüklenileceğini ileri sürüyorlar. Yani, gerçekte, enflasyonu önleyici tedbirlerin bütün yükünü çalışanların ve yoksulların, emeklilerin, vs... sırtına yıkarak «dışardan gelen felâket» karşısında «millî birlik ve beraberlik» adına patronları, tekelleri kayırıyorlar. Bunun en açık ve tipik bir örneği, İngiliz İşçi Partisinin, yoz sendika yöneticilerinin büyük bölümünü de arkasına alarak izlediği yoldur.

Şimdi bu durumda ortaya çıkan somut bir sorun şu:

Yeni ekonomik krizin gerçek nedeni, daha önce de gördüğümüz gibi, petrol üreticisi ülkelerin petrol fiyatlarını arttırmaları *değildir;* doğrudan doğruya kapitalist ekonominin işleyiş tarzıdır. Ve kapitalist ekonominin işleyiş tarzından bu sıkışık dönemde daha da açıklıkla ortaya çıkan maddî sonuçlar, bugün kapitalist ülkelerde ekonomik ve sosyal düzen değişikliğini gündeme sokmuştur. Ekonomi mevcut düzenin yeni durumları karşılayamamasından doğan şiddetli sarsıntılarla çalkanırken, kitleler düzen değişikliği ihtiyacını, gereğini ve bunun *olabilirliğini* derinden duymakta, görmektedirler. Hâkim sınıflar açısından bu defaki krizin *olağanüstü* boyutları ve anlamı altında yatan ana tehlike budur.

Bu durumda bu ülkelerdeki işçi sınıfı partilerinin (somut olarak özellikle Fransız ve İtalyan partilerinin) nasıl bir yol tutacakları, ne gibi tercihlere yönelecekleri büyük önem kazanıyor.

İşçi sınıfı partileri, başa geçip hükümet oldukları, ya da hükümetlere katıldıkları takdirde, gündemdeki sorunun üzerine yürüyüp, yani ekonomik krizin köküne inip düzen değişikliğine duyulan somut ihtiyacı ve bu ihtiyaçtan beslenen kitle potansiyelini gerçek bir *siyasî harekete* dönüştürmeyi başarabilecekler mi? *Sorun budur.* Ve bu sorun, aynı zamanda, işçi sınıfı partilerini bugünden, henüz muhalefetteyken, kısa ve uzun vâdeli kesin tercihlerle karşı karşıya bırakmaktadır. Portekiz'de yıllardır yasaklanmış Sosyalist ve Komünist Partilerin hükümette yer almaları, Yunanistan'da demokrasiye doğru atılan adım, İspanya'nın belirsiz ve karışık durumu, İtalya'da hâkim sınıfların ülkeyi açıkça yönetemez hâle düşmeleri, Fransa'da sol muhalefetin son iki yıl içindeki ileri atılımı, Avrupa'nın büyük işçi sınıfı partilerinin yönelecekleri tercihlerin önemini daha da arttırmaktadır.

İşte bu en son ekonomik krizin kaynağını petrol fiyatlarının artışına bağlama ve sorumluluğunu petrol üreticisi az gelişmiş ülkelerin sırtına yıkma çabasının bir nedeni budur.

2) İkincisi, petrol üreticisi ülkeler üzerinde ekonomik, siyasî ve moral baskı yaparak *petrol fiyatlarının düşmesini* sağlamaktır. Onun için de, krizin gerçek nedeni olan birbirini bütünleyen iki çelişkiyi —emperyalizmle az gelişmiş ülkeler arasındaki çelişkiyle, emperyalist ülkelerdeki emek-sermaye çelişkisini— örtbas ederek, bu defa sözde yeni bir «çelişki» uydurmaya çalışıyorlar: petrol gibi zengin hammade kaynaklarına sahip az gelişmiş ülkelerle, bu tür kaynakları olmayan az gelişmiş yoksul ülkeler arasındaki «çelişki»(!)

Petrol fiyatlarının artmasının yoksul ülkeleri güç durumda bıraktığı doğrudur; ama bunun nedeni, gerçekte, geçen yazımızda da gördüğümüz gibi, *tüm* az gelişmiş ülkelerle emperyalizm arasındaki çelişki, ve bu arada az gelişmiş ülkelerin eşit olmayan mübadele yoluyla emperyalist ülkeler tarafından aralıksız soyulmalarıdır. «Olağanüstü zengin»leşen petrol üreticisi az gelişmiş ülkelerle yoksul ülkeler arasındaki çelişki bunun sadece bir «yansıması»dır. Emperyalizm ayakta kaldıkça ve sanayileşmiş ülkelerde sermayenin sömürüsü sürdükçe, petrol fiyatlarının —ve diğer hammadde fiyatlarının— düşmesiyle, az gelişmiş yoksul ülkeler daha az sömürülmeyeceklerdir; sadece, kapitalist ülkeler rahat bir soluk alacaklar ve az gelişmiş yoksul ülkeleri *daha çok sömürmek* için ellerine daha çok imkân geçecektir.

Bunu sağlamak için ABD Dışişleri Bakanı Kissinger ne zamandır Avrupa ve Orta Doğu başkentleri ve Telaviv arasında fırdolayı mekik dokuyor. Ve yine bunu sağlamak için eski ABD Savunma Bakanı ve şimdi Dünya Bankasının başı, hem de «barış» havarisi MacNamara ve şürekâsı, sık sık yoksul ülkelerde «korkunç bir hızla artan açlık ve sefalet»den dem vurarak (sanki bunun asıl nedeni kendilerinin hizmet ettikleri asırlık iç ve dış sömürü düzeni değilmiş gibi!) yoksul ülkelere «yardım»ın arttırılmasını istemektedirler. Tabiî bunun ardından, emperyalist ülkelerin sözde «insanlık» adına «fedakârlığı»na karşılık, petrol üreticisi ülkelerin de daha «insanca» ve «sorumlu» davranmaları, yani ellerindeki petrolü kapitalist ülkelere daha ucuz satmaları istenecektir. (Emperyalistlerin az gelişmiş ülkelere yaptıkları sözde «yardım»ın hem o ülkeler üzerinde bir ekonomik sömürü ve siyasî baskı aracı, hem de metropollerde işçi sınıflarının kapitalistlerce sömürülüp soyulma yollarından biri olduğunu da burda belirtmeden geçmeyelim.)

Öte yandan petrol fiyatlarında artışın *salt* petrol şirketlerinin bir oyunu olduğu ve *sadece,* bazı petrol üreticisi ülkelerle karanlık ilişkiler sürdüren ABD'nin işine yaradığı yolunda bazı *başka* uluslararası kapitalist mihraklarca ileri sürülen iddiaların altında yatan maksat da yine budur. Böylece az gelişmiş yoksul ülkelerle diğer kapitalist ülkelerin âdeta «kardeş» oldukları, onlarla birlikte petrol şirketleri ve petrol üreticisi ülkeler tarafından sömürüldükleri görüşü yayılarak, petrol üreticisi ülkeler üzerinde fiyatların düşmesi için baskı yapılmak isteniyor.

Bu arada üzerinde durulması gereken bir sorun daha var: petrol üreten ülkelerin eline geçen büyük para (ki bu yıl için nerdeyse 120 milyar doları buluyor) emperyalizm için hem bir problem, hem de *yeni* bir «imkân»dır.

Bu problemi çözmek ve bu imkândan yararlanmak için ileri sürülen ve yer yer fiilen uygulanan öneriler şunlardır: a) bu ülkeler, gerçekten ihtiyaçları olsun ya da olmasın —ki gerektiğinde bu ihtiyaç her an yaratılabilir!—, kapitalist ülkelerden bol silâh ve sair savaş araç ve gereçleri satın alıp tüketsinler, ya da bir kenara koyup yığsınlar; b) «kalkınmak» ve «uygarlaşmak» için kapitalist ülkelerden bol sanayi ürünleri —tüketim ve yatırım malları— ithal etsinler; c) arta kalan paranın bir kısmıyla kapitalist ekonomilerde yatırımlara girişip tekellere ortak olsunlar; ç) az gelişmiş yoksul ülkelerde ya emperyalist tekellerle ortaklaşa yatırımlara para koysunlar, ya da yoksul ülkelerin «kalkınma»larına «yardımcı» olmaya herdaim hazır Dünya Bankası, Uluslararası Para Fonu ve yeni kurulan İslam Bankası gibi emperyalist finans kuruluşlarına sermaye versinler.

Bütün bu önerilerin ve uygulamaların hepsi bir büyük ana hedefe yöneliktir: petrol üreten az gelişmiş zengin ülkeleri ve onların aracılığıyla az gelişmiş yoksul ülkeleri emperyalist sömürü sistemiyle bütünleştirmek, her birini sistemin ayrılmaz, *onsuz yapamaz,* bir parçasına dönüştürmek. Böylece, az gelişmiş ülkelerin zenginlerinin de, yoksullarının da «kalkınma»ları ve «refah»a kavuşmaları hepsinin birden *daha çok* sömürülmesine âlet edilecek; petrol üreticisi az gelişmiş ülkelerin ellerinde toplanan ve daha da toplanacak olan muazzam paranın yarattığı problem, o para emperyalizmin kendi hesabına ve kendi denetiminde devreye sokularak çözülecektir. Ve böylece, genel olarak tüm hammadde, özel olarak petrol fiyatlarının yükselmesinden doğan sonuçlardan —ilerde fiyatlar daha alt bir düzeye inse de, inmese de— şimdiki krizi atlatma yolunda yine emperyalizmin yararlanması sağlanmış olacaktır.

Emperyalizmin hesabı budur. Uzun vâdede doğru çıkıp çıkmayacağı, az gelişmiş petrol üreticisi ülkelerin petrol tüketen emperyalist ülkelere karşı sağlam, tutarlı ve bilinçli bir siyaset izleyip izleyemiyeceklerine, ve bütün dünyada emperyalizme karşı ekonomik ve siyasî bağımsızlık mücadelesinin yaşadığımız dönemdeki başarı ölçüsüne bağlıdır. Bir de, *en az bunun kadar,* yeni ekonomik krizin emperyalist metropollerde, özellikle Avrupa'da geliştirip, hızlandırdığı iç dinamiklerin gücüne, kapsamına, alacağı yöne bağlıdır.

Bir devrimci şiir Bir devrimci şair

Çağımızın en büyük sanatçılarından biri olan Bertold Brecht, 1898'de doğdu. Tiyatro, şiir, deneme alanlarında verdiği yüzlerce önemli eserin yanında, o, aynı zamanda bir devrim neferiydi. Hitler faşizmine karşı Alman halkının direnişinde yerini başarıyla almış olan Brecht, eserlerinde faşizmin gerçek yüzünü teşhir etmiş, işçi sınıfının mücadelesine büyük katkılarda bulunmuştur.

İkinci Emperyalist Savaş sırasında uzun süreler sürgünde kalan Brecht, savaş sonrasında Demokratik Alman Cumhuriyeti'ne geçmiş, burada, sosyalizmin kurulmasında görev almıştır. Tiyatroda, «Epik tiyatro» akımının çağdaş kurucularından olan Brecht'in, Berlin'de kurduğu Berliner Ensemble tiyatrosu bugün dünyanın en önemli ve üstün nitelikli sanat yuvalarından biridir.

Bu devrim savaşçısı sanatçısının, 20 cilt tutan eserleri, dünyanın her yerinde okunmakta, oyunları dünyanın dört bir yanında sahnelenmektedir.

Brecht 1956 yılında Berlin'de ölmüştür.

Bizimle çalışmak istemiyorsun demek?

Bertold Brecht

Artık bizimle çalışmak istemiyorsun demek.
Bitkinim, diyormuşsun, gücüm yok yürüyecek
Yorgunum çok, diyormuşsun,
sıfırı tükettim,
bir şey beklemeyin artık benden.

Gene de bekliyorus,
ne olursa olsun.

Yorgunsan, uyuyorsan,
seni kimse uyandırmaz,
kimse demez: Kalk, yemeğin hazır!
Hem, neden hazır etsinler yemeğini?
Kalmadıysa yürüyecek gücün,
zıbarır kalırsın orda,
aramaz kimse seni,
kimse demez: Kalk, devrim oldu,
fabrikalar seni bekler!
Hem, sana ne devrimden? Sen öldün ya!
İster suçlu kendin ol, ister başkası,
toprakta çürüyecek değil misin nasıl olsa.
Çok savaştım, diyormuşsun,
dövüşemem artık,
öyleyse dinle:
Savaşmazsan yok bil kendini,
ister suçlu kendin ol, ister başkası,
kendini yok bil.

2.

Hep umutla yaşadım, diyormuşsun,
ama kalmadı, diyormuşsun, bende artık
umutlanacak güç bile.
Ne umduydun peki?
Gel keyfim gel bir savaş mı?
Yanıldığın belli:
Durum senin bildiğin gibi de değil,
durum çok daha da kötü.
Harcamazsak gücümüzün üstünde bir çaba,
hapı yutacağız.
Göremezsek gerekenden daha çok iş,
silinip gideceğiz.
Dört gözle bekler düşmanlarımız,
bekler yelkenler indirilsin.
Kavga adamakıllı kızıştı,
savaşçılar iyicene yorgun düştü.
Savaşçılar çok yoruldu mu
savaş yitirildi demektir.
bilirsin.

Türkçesi: A. Kadir . Asım Bezirci

Gençlik demokratik haklarını istiyor

Kasım ayı pek çok üniversite ve yüksek okulun ders yılı başlangıcıdır. Bu yıl da 1 Kasım'da üniversiteler açılırken, birtakım törenler yapılacak, birtakım kişiler çıkıp suyuna tirit konuşacaklar, bu düzenin bir parçası olarak tutmağa çalıştıkları yüksek öğrenim kurumunun statükosunu sürdürmeğe çalışacaklar.

Oysa çok iyi biliyoruz ki, yeni ders yılına girerken, öğrenci gençliğin pek çok demokratik ve akademik sorunu vardır. Sayısız sosyal problemler içindedir.

Gençliğin üzerindeki baskılar sürüyor

Gençlik üç yıllık faşizm döneminde sindirilmek istenmiş, ayrıca ders programları gittikçe arttırılmış, yönetmelikler geriye doğru, anti-demokratik yönde sürekli değiştirilmiş, gerek dersler gerekse disiplin, yönetmelik vb. bahaneleriyle son yıllarda binlerce öğrenci binlerce devrimci, ilerici genç yüksek öğrenim dışına çıkartılmıştır.

Ders programları kasıtlıca yoğunlaştırılmıştır

Emperyalizm ve yerli ortakları yüksek öğrenim gençliğini dikensiz bir gül bahçesi haline getirmek istediği için, dersleri yoğunlaştırırken, öğrencileri ders çalışmaktan başka birşey yapamayan birer robot haline getirmek çabasındadır. Ayrıca hemen hemen her üniversite ve yüksek okulun yönetmeliği ve yönetimi son derece geri ve anti - demokratiktir. Değil sadece öğrenciler, ilerici öğretim üyelerini bile baskı altında tutulmaktadır. Ayrıca yüksek öğrenim gençliğinin *örgütlenme hakkı, toplanma ve gösteri hakkı* gibi en temel imkânları anti - demokratik yasalarla yok edilmiştir.

Polis karakolları ve komandolar

Bütün bunlara ek olarak, üniversite kapılarına polis karakolları dikilmiş, üniversite ve yüksek okulları tek kapıdan girilip çıkılan (polis nöbetçili *nizamiye*'leriyle) birer kışla haline getirilmiştir.

Gençliğin tepki potansiyeli yükseliyor

Yüksek öğrenim gençliği bu ders yılına, anti - demokratik ve güdümlü bir gerici tutuma karşı büyük bir tepki potansiyeli ile girmektedir. Egemen güçler tüm çabalarına rağmen gençliği sindirememişler, kendi istedikleri yönde biçimlendirememişlerdir. Yılların getirdiği birikim, öğrenci gençlik içindeki tepki birikimini patlama noktasına getirmiştir.

Gençliğin güncel demokratik hedefleri

Öğrenci gençliğin önündeki demokratik hedefler, aynı zamanda Türkiyedeki emekçi halk hareketinin demokratik hedeflerinden bazılarını da içermektedir. Ve üniversitelerde demokrasinin gelişmesi, genel demokratik gelişimin kopmaz bir parçasıdır. Devrimci gençliğin önündeki somut demokratik mücadele hedefleri. ni şöyle somutlayabiliriz.

- *Anti - demokratik ve faşizan üniversiteler kanunun demokratik üniversite ilkelerine uyacak şekilde değiştirilmesi*
- Öğrencilerin serbestçe örgütlenme hakkının elde edilmesi
- *Üniversitelerde ve yüksek okullarda toplanan ve propaganda özgürlüğünün sağlanması*
- Üniversite öğrencilerini siyasi çalışmadan alıkoyan tüm yasa, yönetmelik ve uygulamalara son verilmesi
- *Emperyalizmin ve yerli hâkim sınıfların güdümündeki yüksek öğrenim yönetimlerinin karşı devrimci, anti - demokratik tutumlarını sona erdirmek için mücadele verilmesi*
- Gerici yönetmeliklerle ve faşizan uygulamalarla öğrencilerin okuldan atılmalarının önlenilmesi
- *Öğrencileri yurt ve dünya sorunlarıyla, bilimsel öğretilere, sınıf mücadelesiyle kısaca siyasetle uğraşmaktan alıkoymak için sistemlice ve güdümlüce yoğunlaştırılmış olan ders programlarının hafifletilmesi, böylece egemen güçlerin gençliği halk mücadelesinin dışına itme çabalarının önlenmesi*
- Üniversitelerdeki polis karakolların kaldırılması, ve üniversite kapılarının kışla nizamiyesi niteliğine son verilmesi. Üniversiteye polisin girmesinin yasaklanması.
- *Öğrencilerin son derece kötü yaşama koşullarının düzeltilmesi yolunda sosyal haklar elde edilmesi, insanca yaşama, sağlık, beslenme imkânlarının sağlanması.*

Yukarıda belli başlılarını sıraladığımız bu hedeflere varmak için, yüksek öğrenim gençliği bu ders yılından itibaren, (önümüzdeki haftadan başlayarak), kararlı, azimli ve *örgütlü* bir mücadele verecektir.

Birinci Şart: İşçi Sınıfı Öncülüğü

Gençliğin başarısının şartı, mücadelesini işçi sınıfıyla birleştirmek, işçi sınıfı öncülüğünde mücadele etmektir. Bu temel ve en önemli şartın yanısıra, alabildiğine örgütlenmek, en geniş öğrenci kitlesini devrimci doğrultuda toparlayıp, yönlendirebilmek, daima disiplinli ve örgütlü çalışmağa önem vermek, işçi sınıfının dünya görüşünün propagandasını öğrenci içinde yaymak devrimci öğrenci liderlerinin başlıca görevidir.

ZİKRULLAH KIRMIZI

Demokratik Alman Cumhuriyeti'nin kuruluşunun 25. Yıldönümü

Çağımızda uluslararası işçi sınıfı hareketi emperyalizme karşı her geçen gün yeni yeni zaferler kazanıyor. Sosyalist sistem ekonomik zaferinin üzerine siyasi ve ideolojik, kültürel başarılarını inşa ediyor. Ezilen halkların bağımsızlık mücadelelerinin de giderek güçlenmesiyle ve metropollerdeki sınıf mücadelesinin sonucu, tüm dünya işçi sınıfının ve ezilen halkların topyekun anti-emperyalist yükselişi yeni boyutlara ulaşıyor.

Emperyalistlerin, dünya çapındaki sömürü sayesinde, bir süre devam ettirebildiği ekonomik büyüme, artık hızlı bir inişe geçmiştir. Tüm dünyanın gözleri önünde, sosyalist ve kapitalist (emperyalist) sistemin kıyasıya bir mücadelesi sürüp gitmektedir. Ve sosyalizmin giderek güçlendiği artık en riyâkâr burjuva ideologları tarafından bile kabul edilmektedir. Hele, yeni girdiği ekonomik krizde emperyalizm sapır sapır dökülürken, enflasyon, işsizlik ve pahalılık, tüm kapitalist dünyayı salgın halinde sararken, sosyalist ekonomilerin sapasağlam ayakta kalması ve güclenmesi hiç bir tevile yer bırakmayacak ölçüde sosyalizmin zaferini bir kez daha kanıtlamıştır.

İkinci dünya savaşı sonrasında, emperyalizmin açtığı «soğuk savaş» demagojileri ve ABD emperyalizminin propagandasına, 1960'larda bir de Alman mucizesi safsatası eklendi. Oysa bugün ne Amerikan havariliğinden haber var, ne de artık bir «Federal Almanya mucizesinden sözeden kaldı.

Bugün, asıl Alman mucizesinin Federal Almanya'da değil Demokratik Alman Cumhuriyeti'nde olduğunu artık görmek istemeyenler bile görüyor. Sosyalizmin bilimiyle donanmış kişiler için, bu bir mucize değildir. Bilimin yüzlerce defa ispatladığı sayısız gerçeklerin, yeni bir delilidir. Demokratik Almanya'nın «mucize» diye anılmaya başlanan başarısı ise gerçekte SOSYALİZMİN zaferidir.

Gene Demokratik Alman Cumhuriyeti örneğinin çok önemli bir başka yanı da, her türlü burjuva reformist ve revizyonist sapıtmasına, ya da sosyalizmin adına hareket eden çeşitli sağ ve «sol» sapmalara karşı, entellektüalizme ve sosyal şovenizme, kısacası işçi sınıfı içine uzanmış tüm yabancı sınıf ve zümre etkilenmelerine karşı, PROLETARYA SOSYALİZMİ'nin zaferinin yeni bir kanıtını vermiş olmasıdır.

Demokratik Alman Cumhuriyeti halkı ve tüm dünya işçi sınıfı geçtiğimiz ay, Devrimci Cumhuriyetin kuruluşunun 25 ci yılını kutladı, İşçi sınıfı öncülüğünde kenetlenmiş ve 25 yıldan bu yana başarıya ulaşan Demokratik Alman Cumhuriyeti halkını yürekten kutlamak, tüm sosyalistlerinin ödevidir.

İkinci emperyalist evren savaşı sonunda Hitler faşizminin yıkılmasından sonra, Almanya toprakları Amerikan, İngiliz, Fransız ve Sovyetler Birliği silahlı kuvvetlerinin işgali altına girdi. Ülke dört işgal bölgesine ayrılarak bu bölgelerinin yönetimi işgal kuvvetlerinin komutanlarına bırakıldı. Dört ülke arasında yapılan 17 Temmuz 1945 Potsdam konferansı, Almanya'da nazizmin kökünün kazınmasını ve demokratik bir devletin kurulmasını öngörüyordu.

Fakat uluslararası finans - kapitalin emelleri başkaydı. O, Alman halkının isteklerine rağmen Almanya'da kapitalizmin ve emperyalizmin yeniden kurulmasını, Almanya'nın kapitalist dünyanın bir parçası olmaya devam etmesini istiyor, Alman pazarını kaybetmek istemiyordu. Bu yüzden Amerika, İngiltere ve Fransa, kendi işgal bölgelerinde emperyalist kapitalist bir devletin kurulmasını yeniden ele almasını kuvvetle destekdiler. 8 Nisan 1949 da Amerikan, İngiliz ve Fransız hükümetleri Potsdam konferansının kararlarını çiğniyerek Batı Almanya işgal statüsünü ilan ettiler. 20 Eylül'de de ayrı bir batı Alman devleti olacak Federal Alman Cumhuriyeti Batı Almanya'da batılı emperyalist ülkeler tarafından kuruldu.

Alman halkına sorulmadan, uluslararsı kendi kaderini tayin ilkesi çiğnenerek kurulan bu devletle, Almanya ikiye bölünmüş oluyordu. Emperyalizm kendi çıkarları için bütün bir ulusun bütünlüğünü parçalıyor, Alman halkından, onun mücadelesinden korktuğu için yangından mal kaçırır gibi alman finas kapitaliyle elele vererek uydu bir devlet yaratıyordu.

Emperyalizmin bu gerici hamlesine bir tepki olarak Sovyet işgali altındaki bölgede 7 Ekim 1949 da Demokratik Alman Cumhuriyeti kuruldu, Şimdi buradaki gelişmelere başlangıcından itibaren daha yakından bakalım.

Mayıs 1945 de Hitler rejiminin yıkılmasından sonra en önemli görev, faşizmin ve militarizmin köklerinin tamamen kazınmasıydı. Halkın en ilerici kesimleri bu uğurda mücadeleye girdi. Sovyet ordusu alman halkının faşizmden kurtulması için büyük katkılarda bulundu, kuvvet dengesini halkın yararına değiştirerek faşizmin geriletilmesine yardımcı oldu.

11 Haziran 1945 de Alman Komünist Partisi (KPD) Merkez Komitesi bir çağrıda bulunarak anti-faşist bir cephenin kurulmasını istedi. Bu çağrıya uyan bütün demokratik parti ve örgütler birleşerek 14 Temmuz 1945 de Partilerin ve Örgütlerin Demokratik Blok'unu kurdular, Komünist partisiyle Sosyal Demokrat Partinin (SPD) kararıyla kurulan Demokratik Blok, emperyalizme, militarizme ve büyük toprak sahiplerine karşı bütün demokratik güçleri birleştirmeyi amaçlıyordu. Demokratik Blok'ta şu örgütler alıyordu: Alman Komünist Partisi ve Sosyal Demokrat Parti, Demokratik Köylü Partisi, Hristiyan Demokrat Parti, Liberal Demokrat Parti, Milli Demokratik Parti, Alman Hür İşçi Sendikaları Birliği, Hür Alman Gençliği, ve Alman Demokrat Kadınlar Birliği.

ANITLAR 25. YIL İÇİN YÜKSELİYOR
Berlin'in doğu yakasında 25. yıl hazırlığı

Ulusal Cephe

Demokratik Alman Cumhuriyetinde iktidarda bulunan işçi-kooperatif köylüleri-aydınlar ittifakı, sosyalist kuruluşu gerçekleştirmek, emperyalizme ve kapitalizme karşı güçlü bir şekilde mücadele edebilmek için bir «Ulusal Cephe» kurmuştur. 1945 de kurulan Demokratik Blok'un çekirdeğini oluşturduğu Ulusal Cephe, partilerin, kitle örgütlerinin ve partisiz vatandaşların demokratik bir örgütü ve sosyalist bir halk hareketidir.

Ulusal Cephe seçimlerde, aday listelerini hazırlar. Bütün partilerin ve kitle örgütlerinin temsil edildiği bu listeler halk oyuna sunulur. Böylece Ulusal Cephe örgütü, işçi-köylü-aydın ittifakının işlerlik kazanmasını ve sosyalist devleti yönetmesini sağlar.

Ülke çapında 17 bin şubesi olan Cephe'ye her sınıftan 335 bin vatandaş üyedir. Plan ve programların uygulanması, sosyalist bilincin gelişmesi, halkın eğitilmesi ve sosyalist devletin düşmanlarına karşı güçlendirilmesi için geniş halk yığınlarını teşkilatlayıp harekete getiren Ulusal Cephe'ye şu örgütler üyedir: Sosyalist Birlik Partisi, Demokratik Köylü Partisi, Hristiyan Demokrat partisi, Liberal Demokrat Parti, Milli Demokratik Parti, Hür İşçi Sendikaları Birliği, Hür Alman Gençliği, Demokratik Kadınlar Birliği, Kültür Birliği, Halk Dayanışması, Sağırlar Birliği, Mimarlar Birliği, Körler Birliği, Spor Birliği, Kızılhaç, Alman - Sovyet Dostluk Cemiyeti, Spor ve Teknik Birliği, «Ernest Thaelman» İzci Birliği, Urania, Sanatçılar Birliği, Sinema ve TV Birliği, Küçük bahçe Sahipleri Birliği, Küçük Hayvan Üreticileri Birliği, Tiyatrocular Birliği, Gazeteciler Birliği, Besteciler ve Müzisyenler Birliği, Tüketim Kooperatifleri Birliği, Doktorlar Birliği, Karşılıklı Köylü Yardımlaşma Birliği.

Demokratik Blok güçlü bir mücadele vererek faşizmi ve tekelci kapitalizmi geriletti, işçi köylü ittifakının sağlam temellere oturmasını sağladı ve daha sonra kurulan «Ulusal Cephe» örgütünün de çekirdeğini oluşturdu.

Sanayi Üretiminin Sektörlere göre dağılışı

Enerji ve Yakıt Üretimi	5.5	185
Kimya Sanayi	14	369
Metalurji	7.7	274
Yapı Malzemeleri	2	354
Makine ve Taşıt İmalatı	24.5	387
Elektronik Sanayi	10.2	603
Hafif Sanayi	11.3	265
Tekstil Sanayi	7	214
Gıda Sanayi	17.2	228

21/22 Nisan 1946 da Komünist Partisi ile Sosyal Demokrat Parti Belin'de ortak bir kongre sonucunda birleşerek Almanya Sosyalist Birlik Partisini (SED) kurdular. Bu birleşme işçi sınıfının emperyalizme ve sosyal demokrasiye karşı bir zaferiydi. Batı kesiminde kalan Sosyal Demokrat Partinin yöneticileri ise Komünist Partisiyle işbirliği yapmayı reddederek, burjuvaziyle birleşmeyi tercih ettiler ve böylece Almanya'nın ilerde ikiye bölünmesine de yol açtılar.

«Demokratik Blok» ve «Milli Cephe» Sovyet işgalindeki bölgede Anti Faşist Demokratik Düzeni ilan ederek, işçi sınıfının ve köylülüğün devrimci demokratik iktidarını gerçekleştirmeye giriştiler.

Önce Demokratik Toprak Reformu yapıldı ve büyük toprak sahipliğine son verildi. Bir yandan faşist devletin artıklarının parçalanması tamamlanırken, bir yandan da her yerde anti - faşistlerin yönetime gelmesine çalışılıyordu. Yapılan Adalet Reformu demokratik bir hukuk düzeninin kurulmasını sağladı. Kamu mülkiyetindeki işyerlerinde çalışan işçilerin hakları garanti altına alınırken özel işletmelerde çalışan işçilerin de yönetime ve denetime katılması sağlandı. Faşist karşı devrimci örgütler dağıtıldı, milis kuvvetleri kuruldu. Bankalar kapatılarak, sermayeleri kamulaştırıldı, finans oligarşisinin gücü yok edildi. Savaş suçlularının, savaş zenginlerinin, Nazilerin, savaş karaborsacılarının mülklerine elkondu. Gerçekleştirilen Demokratik Eğitim Reformu, gerici faşist ideolojiyi okullardan söküp çıkardı, burjuvazinin eğitim alanındaki imtiyazlarına son verdi. İşçi-köylü çocuklarına tahsil yolları açıldı ve bilimsel sosyalizmin halk içinde yayılması sağlandı. 1948 de bütün sanayi üretiminin üçte ikisini kamu sektörü sağlıyordu.

Temel gıda maddelerinin fiyat indeksinin gelişimi (1960—100)

1955	113.6
1965	99.7
1970	99.4
1972	98.6

1945 ten 1949 a kadar süren Demokratik Düzen'i 7 Ekim 1949 da kurulan Demokratik Alman Cumhuriyeti izledi. Sosyalist Birlik Partisinin yönettiği Demokratik Alman Cumhuriyeti, Alman İşçi sınıfının ve Alman halkının diğer demokratik güçlerinin ve uluslararası işçi hareketinin on yıllarca süren mücadelesinin bir ürünüdür. Demokratik Alman Cumhuriyetini ilk tanıyan ülke SSCB olmuş, onu diğer halk demokrasileri izlemiştir.

Sovyet bölgesinde gerçekleştirilen anti-faşist demokratik dönüşüm sonucunda kurulan Demokratik Alman Cumhuriyeti, aynı zamanda batılı emperyalistlerin işgali altındaki kesimlerde kurulan devlete de bir cevap olmuştur. Böylece, emperyalizmin gerici çevrelerine ve Batı Almanya'da yeniden güçlenen tekelci sermayeye bir darbe indirilmiştir. Demokratik Alman Cumhuriyetinin kurulması ve bağımsız bir Alman sosyalist devletinin ortaya çıkması emperyalizm için büyük bir yenilgi olmuş, emperyalizmin gerici yayılma ve istila planları suya düşmüştür.

ERİCH HONECKER — *SED Birinci sekreteri*

WALTER ULBRİCHT — *Anısı unutulmayan lider*

Sosyalist üretim tarzının çeşitli alanlarda büyük ölçüde gerçekleştirilmesiyle, Demokratik Alman Cumhuriyetinde insanın insan tarafından sömürülmesine kısa zamanda son verilmiş, kapitalizmin restorasyonunun bütün yolları tıkanmıştır.

Bugün yoğun bir tarım ekonomisine sahip, gelişmiş bir sanayi ülkesi olan Demokratik Alman Cumhuriyeti'nde en önemli üretim araçları kollektif mülkiyettedir. Ülkedeki sosyalist devlet, işçi sınıfının, «kooperatif köylüleri» ve aydınlarla olan ittifakının ifadesi ve bu ittifakın iktidarını gerçekleştirme aracıdır, Milli Cephe'de birleşmiş bütün partiler ve kitle örgütleri, işçi sınıfının partisi SED'nin yönetimi altındaki devletin iktidar organlarında temsil edilirler.

Anti-faşist, demokratik dönüşümün sonunda devletin kurulmasıyla birlikte kabul edilen ilk anayasa, 1968 de yerini sosyalist anayasaya bıraktı. Gizli oyla halk oyuna sunulan bu anayasa, 6 Nisan 1968 de büyük çoğunlukla kabul edildi; halk sosyalizmi seçmişti.

Demokratik Alman Cumhuriyeti'nde en yüksek devlet organı Halk Meclisi'dir. (Volkskammer) Bu meclis toplumsal gelişmenin amaçlarını tespit eder, kanunları yapar ve bunların uygulanmasını denetler, Devlet Meclisini ve Bakanlar Kurulunu seçer. Mahalle, semt, şehir ve bölge meclisleri şeklinde kurulmuş olan mahalli organlar işçi-köylü iktidarının unsurlarıdır. Bütün bu halk temsilcilikleri genel seçimlerde eşit ve gizli oyla seçilir. Seçimlerde Milli Cephenin, bütün parti ve örgütleri temsil eden aday listeleri seçilir.

Demokratik Alman Cumhuriyeti'nde hakimler halk tarafından seçilir. Hakimler, insanların sosyalist bilince erişmeleri için onları eğitmek, toplumsal mülkiyeti ve vatandaşların haklarını korumak ve sosyalist toplum düzenini düşmanca saldırılardan uzak tutmakla görevlidirler.

Bazı gıda maddelerinin kişi başına tüketimi

	Kişi Başına Bir Yıllık Tüketim		
Madde (Kg)	*1955*	*1965*	*1972*
Et	45	58.7	70.8
Yağ	28.5	33.7	32.7
Un ve unlu yiyecekler	121.6	100.2	96.3
Patates	174.6	156.2	133.2
Sebze	—	63.8	91.2
Meyva	—	46.5	62.9
Şeker	27.4	30.1	35.2
Süt	90.7	94.1	98.6
Yumurta (tane)	116	211	244

ANTİ-FAŞİST KORUNMA DUVARI

İkinci Dünya Savaşının sonunda Almanya dört ülkenin işgali altında bulunuyordu. Amerika, İngiltere, Fransa ve Sovyetler Birliği arasında ülke geçici olarak dörde bölünmüştü. Sovyet Bölgesinde bulunan başkent Berlin de, gene dörde bölünmüş dpurumdaydı.

1949 da Demokratik Alman Cumhuriyeti kurulduktan sonra Sovyetler Birliği kendi bölgesini bu devlete terketti. Berlin'in bütünüyle Demokratik Alman Cumhuriyetinin arazisi içinde kalmasına rağmen, emperyalist ülkeler Berlin'de kendi kontrolleri altındaki bölgeleri yeni devlete vermeyi kabul etmeyip, kendi uyduları olan Federal Almanya'ya verdiler. Batı Berlin diye anılan bu bölgenin ayrı bir statüsü olmasına rağmen, burası fiili olarak emperyalist kapitalist Federal Almanya'nın kontrolüne girdi. Şehrin emperyalistler tarafından bu şekilde bölünmesi birçok zorluklar doğurdu. Demokratik Alman Cumhuriyeti önceleri Batı Berlin'lilere kendi sınırını açık tutuyordu. Ama halkın günlük ihtiyaçları için sağlanan bu imkânı emperyalistler ve faşistler suistimal etmekten geri kalmadılar. Kaçakçılık, casusluk faaliyetleri, işgücü kaybı kısa zamanda Demokratik Alman Cumhuriyetinin güvenliğini tehdit eder hale geldi.

Bütün bu tehlikelere karşı bir tedbir olarak Demokratik Alman Cumhuriyeti, Varşova Paktı üyelerinin de onayını alarak 13 Ağustos 1963 de Batı Berlin sınırını kendi silahlı kuvvetleriyle güvenlik altına aldı. Sınırın sağlam bir duvarla örülüp kapatılmasıyla, emperyalizmin ülkenin içinde at oynatmasına son verildi. Böylece Demokratik Alman Cumhuriyetinin Batı Alman emperyalizmi tarafından soyulması önlenirken, ülke içinde de sosyalizmin ekonomik kanunlarının uygulanması daha kolaylaştı.

Emperyalizm tarafından bütün dünyada ve bu arada ülkemizde de «utanç duvarı» şeklinde aleyhte propagandası yapılan anti - faşist korunma duvarının aslı işte budur. Emperyalistler ve yerli ortakları kendi menfaatlerini baltaladığı için bu konuda türlü yalan ve tezvirat kampanyalarına girişmekte, halkımızı sosyalist ülkelerden soğutmaya çalışmaktadırlar. Sosyalizmle uyuşamıyan burjuva artıklarının, «deklase» elemanların ve casusların «hür dünya»ya «kaçmasını» engellediği için anti faşist duvarı utanç duvarı şeklinde tanıtmaya çalışmaktadırlar. Sen hem Demokratik Alman Cumhuriyetinin içinde kalan Berlin'deki işgal bölgelerini ona verme ve şehri ikiye böl, hem buradan sosyalizme saldırılar düzenle, hem de sosyalist devlet kendi güvenliğini sağlayınca «utanç duvarı» diye yaygara kopar. İşte emperyalist riyakârlığın ve demogojinin canlı bir kanıtı... Asıl utanılacak olan durum bu duvar değil, onun oraya konmasını zorunlu kılan emperyalizmin bölücü ve saldırgan politikasıdır.

Eylül 1950 den beri Karşılıklı Ekonomik Yardım Örgütü (Comecon) üyesi olan Demokratik Alman Cumhuriyeti, 1955 den beri de Dostluk, İşbirliği ve Karşılıklı Dayanışma Anlaşmasına (Varşova Paktı) bağlıdır.

Toplumsal üretimin gelişmesi

Yıl	Toplumsal Ürün Milyar Mark	1950=100	Üretim Harcamaları Milyar Mark	1950=100	Milli Gelir Milyar Mark	1950=100
1950	62.8	100	35.7	100	27.1	100
1955	108.7	173	58.4	191	50.3	185
1960	159.8	254	88.8	249	71	262
1965	204.2	325	120.0	336	84.2	310
1970	276.6	440	166.7	465	108.7	400
1972	307.6	490	187.5	525	120.1	442

Halen uygulanmakta olan 1971—75 beş yıllık plânı milli gelirin %127, sanayi üretiminin %134, sanayideki içgücü üretkenliğinin %135 ve tüketimin %113 oranında artırılmasını amaçlamaktadır.

Kapitalist ve sosyalist sistemlerin yüzyüze geldiği bir sınır çizgisinde bulunan Demokratik Alman Cumhuriyeti, bugün Federal Almanya emperyalizminin bütün saldırılarını boşa çıkarmakta, ekonomik, sosyal ve kültürel alanlarda sosyalizmin zaferini hergün yaygınlaştırmakta ve Alman halkını şerefle temsil etmektedir.

Toplumsal üretimin sektörlere dağılışı (1972)

Sektör	*Toplam Üretim Milyar M*	*%*	*Çalışanların Sayısı Milyon kişi*	*%*
Sanayi	206.6	67	[illegible]	51
İnşaat	27.3	9	0.6	9
Tarım	30.8	10	0.9	15
Ulaştırma	15.7	5	0.6	[illegible]
İç ticaret	23.9	8	0.8	14
Diğer üretken dallar	3.3	1	0.2	3
Toplam	307.6	100	6.4	100

Alman Sosyalist Birlik Partisi

Demokratik Alman Cumhuriyetinde iktidarda olan parti, bilimsel sosyalizmin ilkeleri etrafında kurulmuş olan Sosyalist Birlik Partisi (SED) dir. SED Alman işçi sınıfının sınıf örgütlenmesinin en yüksek şekli ve onun bilinçli ve örgütlü öncüsüdür. Demokratik Alman Cumhuriyetinde sosyalizmin kurulmasının bütün örgütler ve diğer partilerce tanınan güdücü kuvvetidir.

Alman işçi sınıfının devrimci geleneğinin bir sembolü olan SED, işçi sınıfının, kooperatif köylülerinin ve aydınların en bilinçli ve aktif üyelerinden meydana gelir. 1972 de SED nin 1 milyon 950 bin aday ve asil üyesi vardı.

SED 21/22 Nisan 1946 da Alman Komünist Partisi ile Sosyal Demokrat Partinin birleşmesinden doğmuştur. Berlin'de yapılan birleşme kongresine her iki partiden 1 298 415 üyeyi temsil eden 1055 delege katılmıştır. 230'u batıdaki emperyalist işgal bölgesinden gelen delegeler, partilerin birleşerek Birlik Partisinin kurulmasını kararlaştırdılar ve SED nin İlke ve Amaçları adlı belgeyi hazırladılar.

1952 de toplanan ikinci kongre partinin çalışmalarına yeni bir yön verdi. 1960 da sosyalizme geçişin genel olarak tamamlanmasından sonra, Ocak 1963 de VI. kongrede SED programı kabul edildi. Haziran 1971 de toplanan sekizinci kongre Demokratik Alman Cumhuriyetinin işçi ve köylülerin sosyalist devleti olduğunu ilan ediyordu. Birinci Sekreterliğe getirilen Erich Honecker şöyle diyordu: «İnsanlığın esenliği için, halkın mutluluğu için, işçi sınıfının ve bütün emekçilerin çıkarı için, herşeyi yapmak. Sosyalizmin anlamı budur. Bunun için çalışıyor ve mücadele ediyoruz.»

Parti üyelerinin %76.8 i işçi kökenlidir. Üyelerin %56.5 i işçi, %5.9 u kooperatif köylüsü, %17,1 aydındır. Partinin 15 bölge ve 262 semt teşkilatı ve 53 bin temel birim teşkilatı vardır.

Partinin kurulmasında ve güçlenmesinde, geçen yıl ölen ve 1971 e kadar SED nin Birinci Sekreteri olan Walter Ulbricht'in büyük katkıları vardır.

SED nin Merkez Komitesi Birinci Sekreteri bugün Erich Honecker'dir. Merkez Komitesinin günlük yayın organı »Neues Deutschland» gazetesidir. Partinin ayrıca «Einheit» adlı haftalık bir teorik organı, «Neuer Weg» adlı parti sorunlarını inceliyen bir dergisi ve 14 mahalli gazetesi vardır.

Türkiye İşçi Partisi (III)

Türkiye İşçi Partisi Türkiye'yi nasıl görüyordu

Parti, taktiklerini ve stratejisini belirlerken iki temelden hareket eder: Sosyalizmin biliminden, yani teoriden; ve «somut şartların somut tahlilinden... Başka türlü söyleyecek olursak, sosyal devrim için politik planda verilen mücadelenin başarısı, bilimin o sağlam ve denenmiş doğrularından sapmamaya; ve bilimi, içinde yaşanılan, değiştirilmek istenen toplumun somut şartlarına doğru uygulamaya bağlıdır. Böylece devrimci sürecin birbirinden farklı çeşitli anlarında, hangi taktiklerin geçerli, hangilerinin geçersiz olabileceği, hangi sınıfın ve müttefiklerinin öncülüğünde, hangi sınıf ve zümrelere karşı, hangi sınıf ve zümreler yedek güç alınarak veya nötralize edilerek yürüneceği ortaya çıkar. Sosyal devrime giden yolu en emin ama en kısa hale getirecek taktikler belirlenir, strateji saptanır.

Somut durumla çatışan aktarma formüller ve taklitçilik, başka ülkelerin devrimci pratiğinden, başka ülkeler somutunun tahlilinden çıkmış modelleri çok farklı bir topluma aynen uygulamaya, bir hazır elbise gibi giydirmeye çalışmak, sadece amacı geciktirmekle kalmaz, aynı zamanda, sonunda objektif olarak işçi sınıfına ve emekçi halka ters düşmeye sebep olabilir. Somut durumun somut tahlili, sosyalizmin bilimine sımsıkı bağlı kalınarak ve bilimsel teori asla tahrif edilmeden, saptırılmadan yapılır.

Türkiye İşçi Partisi'nin doğuştan hastalıklarına bağlı olan ve o hastalıkları ağırlaştıran, temeldeki bilim (sosyalizmin bilimi) eksikliğine, sosyalizmin biliminin inkârına varan popülizme kılıf olarak uydurulan «Türkiyeye özgü sosyalizm» teorisine, bunun nasıl bir sapmayı getireceğine geçen hafta değindik. Böyle bir temel üzerine kurulan Türkiye tahlilleri doğru, geçerli taktiklere ve stratejiye; eylemsizliği aşmaya, pasifizmden kurtulmaya ve nihayet bir Sosyalist Parti'nin asıl amacı olan, işçi sınıfını örgütleyip iktidar yollarını açmaya imkân verir miydi?

TİP, Türkiye'yi nasıl görüyordu?

Aybar döneminden kapandığı güne kadar, TİP'in Türkiye konusunda değişmeyen görüşü «Türkiye'de kapitalist üretim biçiminin egemen olduğu» şeklinde kaldı. Türkiye'nin somut yapısının kendine özgü yanları, kabul edilmedi. «Türkiye sosyalizmi» Türkiye'nin somut şartlarına bilimsel metodun uygulanmasından değil de, bilimin tahrifinden ve popülizmle parlamentarizme kılıf hazırlama «ihtiyacı»ndan doğdu ve teorinin reddedilmesi şeklinde gelişti. Türkiye'nin emperyalizmin damgasını yemiş olmaktan gelen yapı özellikleri, bütün açıklığı içinde konulmadı. Prekapitalist yapıların ağırlığı, finans kapitalin varlığı ve emperyalizmle olan *(kompradorluk değil) ortaklık* ilişkileri, prekapitalist sınıf ve zümrelerin (tefeci, bezirgân, ağa) bu ortaklıktaki yeri, ihmal edildi. Geri kalmışlığın bu ortaklığın yapısından kaynaklandığı görülmedi ve kapitalist üretim biçiminin egemenliğinin abartılmasıyla Türkiye, giderek sınıf yapısı bakımından bir Batı kapitalist ülkesinden adeta farksız tanımlandı. Böyle olunca emperyalizm olgusu tüm boyutlarıyla ve ağırlığıyla, TİP'in ne Türkiye tahlillerinde, ne de eyleminde yerini bulamadı.

TİP Programı Türkiye'nin yapısını *«Derebeylik kalıntısı bir temel üzerine aşılanan gelişmemiş bir kapitalizm»* biçiminde niteliyordu. Böyle bir yapıda egemen sınıflar, programa göre, şunlardı: Büyük *Toprak sahipleri, Tüccarlar, sanayiciler, Mali sermaye çevreleri*... Ancak, böyle bir egemen sınıflar tablosunda, kapitalist sınıflarla, prekapitalist sınıf ve zümreler tekelci sermaye ile tekel dışı kalan (vahşi kapital) içiçe bulunuyorlardı. Ve ortaya çıkan tablo, somut durumun somut tahlilinden değil de, adeta ekonominin sektörlerinden kaynaklanıyordu. Örneğin, Programda tüccar'lar dendiğinde, hem finans kapital bütünlüğü içinde yer alan «ithalatçı - ihracatçı», hem de «tefeci, aracı, küçük tüccar» aynı kefeye konuluyordu. Öte yandan, sanayiciler dendiğinde, yabancı sermayenin aracıları olduğu söylenen montajcılarla, küçük imalatçılar, yani finans kapital'e dahil sanayi kesimi ile tekelcilerle finans kapital dışı, tekel dışı sermaye bir tutuluyor, aynı kategoride yer alıyordu. Programda *Malî sermaye çevreleri* olarak egemen sınıflara dahil edilen ve aslında tanımıyla ve adıyla (malî sermaye, finans kapital demektir) finans kapitalden farklı olmayan bir kesimin varlığı tanımıyordu. Sonradan böyle bir kesimden sözedilmez oldu. Programda, kapitalist prekapitalist sınıflar arasında ayrım yapmamak ve büyük toprak sahibini, büyük tüccarı, büyük sanayiciyi içinde barındıran tek bir bütün olan finans kapital zümresini (tekelcileri) sermayenin tekelci olmayan kesimlerinden ayırd etmemek, TİP'in sınıf tahlilleri'nin sonradan önemli olumsuz sonuçlar ve yanlışlar doğuracak noktalarıdır. Aynı şekilde, programda «orta sınıflar» şeklinde yer alan bölümde, küçük tüccar, bu defa da «orta sınıflara» sokulmakta, tefeci - bezirgânlık, küçük burjuvazi, sınıflar, tabakalar hep birbirine karıştırılmaktadır.

TİP'in, Aybar'ın damgasını vurduğu ilk 7 yıllık döneminde (1961—1968) Türkiye tahlilleri, programdaki muğlaklığa, bulanıklığa bağlı olarak, istendiği yöne, istenilen hastalığa veya saptırmaya kılıf olarak çekiştirilmiştir. Aybar Türkiye Sosyalizmi'nin teorisini yaptığı yıllarda, egemen sınıfları şöyle tanımlamaktadır: *Ağa - Komprador - Amerikancı bürokrat*... Giderek Türkiye'de temel çelişkinin tarihten gelen *«halk-devlet»* çelişkisi olduğuna varan ve *«ceberrut»*, halkı ezen devlet teorileri geliştiren Aybar, *bürokrat sınıf* dediği kesimi ön plana geçirmiştir. Böylece hedef şaşırtılmış ve gerçek sömürücü ittifak olan finans kapital, tefeci - bezirgân, ağa ortaklığı, «bürokrasi» paravanası önünde gizlenmiş olmaktadır. Bu hedef şaşırtmanın izlerinin, günümüze kadar, hem de bir zamanlar Aybar'a muhalefet olarak ortaya çıkmış olan kanat arasında sürdüğünü, halâ burjuvaziyi ilerici göstermeye çalışarak, bürokrasiyi hedef gösteren ve hedef şaşırtanların varlığını unutmayalım.

TİP'in sapmalardan arınıp yenileşmesi olarak gösterilen, önce Aybar'a karşı Aren - Boran muhalefeti, sonra bu muhalefetin EMEK muhalefeti şeklinde, parti içinde bir hizip olarak gelişmesi ve nihayet Dördüncü Büyük Kongreden bir yıl önce Partide yönetime geçmesi TİP'in Türkiye açıklamalarını değiştirdi mi? Partinin yenilenmesi dönemi olarak gösterilen bu dönemde, bu «yenilenme»nin ve ideolojik arınmanın motoru olarak gösterilmek istenen EMEK çizgisinin, Türkiye açıklamalarına bir bakalım:

Sınıf tahlillerinin, açıklıktan ve Türkiye gerçeğinden uzak oluşu yönünden, Emekçilerin çizgisi Aybar'dan farklı sayılamaz. Egemen sınıflar analiziyse hayli benzerlik gösterir. Emperyalizm konusunda da aşağı yukarı aynı yorumlar getirilmiştir.

1 Mayıs 1969'da yayınlanmaya başlayan EMEK dergisinin çıkış bildirisi niteliğinde olan *«Sosyalist potansiyelden sosyalist güce»* yazısında, Türkiye'nin sosyal yapısı şöyle anlatılmaktadır: *«Türkiye'de hakim üretim biçimi kapitalizmdir. Bu düzen kendi niteliğine uygun bir sosyalist potansiyel yaratmaktadır»* (EMEK, sayı 1, s: 11) Emeğin Türkiye tahlili [illegible] tek bir amaca yöneliktir: Türkiye'de önümüzdeki devrim aşamasının «sosyalist devrim» olduğunu ispatlamak. Bunun en kolay yolu da Türkiye'yi [illegible] kapitalist bir ülke gibi göstermek, [illegible] emek - sermaye çelişkisi olduğunu göstermekten geçmektedir.

ODTÜ'nün düzenlediği *«devrim stratejisi»* adlı açık oturuma TİP'i temsilen Sadun Aren katılmıştı. EMEK dergisi «Sadun Aren, böylece, bilimsel sosyalistlerin milli demokratik devrim sapmasına karşı verdikleri ideolojik mücadeleye yeni bir zafer halkası eklemiştir,» diyordu, (Emek sayı 19, s: 2) Neydi bu zafer halkası?

Aren, Türkiye açıklamaları açısından, bu açık oturumda şunları söylüyordu: *«Bir memleketin önündeki devrim aşamasının ne olduğunu belirleyen iki unsur vardır. Bunlardan birisi hakim üretim biçimi, diğeri de siyasî iktidarın, yani devletin sınıfsal niteliğidir. Eğer hakim üretim biçimi kapitalizm ve Devlet de burjuva sınıfının elindeyse, o memleketin önündeki devrimci aşama hiç şüphesiz olarak sosyalist devrim aşamasıdır. Şimdi bu iki bakımdan Türkiye'ye bakalım. Türkiye'de hakim üretim biçimi kesinkes kapitalizmdir.»* (Emek, sayı 19, s: 3) *Devletin sınıfsal niteliğine gelince, bugün iktidara tarım, ticaret ve sanayi burjuvazisi, kısaca sermayedar sınıflar hakimdir... Önümüzdeki devrim aşamasının sosyalist Devrim aşaması olduğunu çelişkiler tahlili açısından da ifade etmek mümkündür: Memleketimizin temel çelişkisi, hakim üretim biçimi kapitalizm olduğu için, emek-sermaye çelişkisidir. Bu çelişkinin çözümü de herkesin bildiği gibi, sosyalist devrimdir... Çok defa düşülen bir hata, ana çelişkiyle temel çelişkinin karıştırılmasıdır... Ancak bir memleketin önündeki devrimci aşamanın ne olduğunu ana çelişki değil temel çelişki belirler... Temel çelişki aynı zamanda ana çelişki de olabilir Türkiye'de durum budur»* (Aynı yazı, s: 4)

Böylece, EMEK çizgisinin benimsediği bu tahlil içinde, Türkiye'nin sınıf yapısı özellikleri kaybolmakta, Türkiye kesinkes kapitalist bir ülke haline gelmektedir. Temel çelişki [illegible]

[illegible] TİP'in Aybar'dan başlayarak [illegible] Türkiye tahlilinin temel noktaları, egemen ittifakın en etkili kanadının «büyük ticaret burjuvazisi» olduğudur. «Sanayi burjuvazisi» dedikleri bir kesimi tanımlamaya mecbur kaldıkları yerde işler çatallaşır. Bu kesim kimilerine göre yeni palazlanan ve «ilerici» niteliği taşıyabilecek bir kesim olur.

Büyük burjuvazi veya büyük ticaret dedikleri, aslında finans kapitalden başka birşey olmayan [illegible] rekabetçi kapitalist dönemlerin ürünü olan ilerici bir sanayi burjuvazisinin doğup gelişebileceği sanıldı. «İlerici sanayiciler» tahlili, emperyalizm olgusunu, Türkiye'de sermayenin yapısını, finans kapitali hiç hesaba katmamanın, Türkiye'de, Batı'da 18.19. yüzyıllarda görülen gelişmeyi aynen beklemenin, ve bunun eylemde yansıması olarak da pasifizmin, «bırakalım ilerici sanayi Türkiye'yi geliştirsin, kapitalizmi geliştirsin; [illegible] devrim de kendiliğinden olur» niyetsizliğinin temelinde yatmaktadır. Bu mantıkla emperyalizm olgusu bile, bu görüşe göre burjuva demokratik devrimleri geliştirdiğinden ilericidir: *«...Son yüzyılın Türkiye'sinde, emperyalizmin yörüngesine girmeyle burjuva demokratik atılımlar gerçekleştirmenin de ele yürüdüklerini ve aynı madalyonun iki ayrı yüzünü teşkil ettiklerini ortaya koymaktadır»* (Emek, sayı 20, s: 9)

Bilimsel sosyalizmden, bilimsel teoriden ayrılındı mı, böyle finans kapital tahakkümünden burjuva demokratik atılımlar gerçekleştirmek için medet umulur. [illegible] işçi sınıfı öncülüğünde güvenilmedi mi, [illegible] emperyalizm bile o labilir...

Özetle, Türkiye İşçi Partisi çizgisinin görüşüne göre, Türkiye'de burjuvazi kendi içinde bir bütün meydana getirmektedir. TİP finans kapital zümresini, yani burjuvazi içinden de egemen ve tahakkümcü bir zümrenin varlığını tanımamıştır. Çıkarları tekelcilikle [illegible] çalışan, küçük [illegible] kimi zaman sanayici, kimi zaman ithalatçı-ihracatçı bütünü içinde görmüş, ama bu sermaye zümresinin varlığını gözden kaçırmıştır.

Emperyalizm olgusunun tahlili

TİP'in emperyalizm anlayışı, Tüm Millî Demokratik Devrim tartışmalarından, son Emek çizgisine kadar, eyleme de damgasını vurmuş ve yanlış sınıf tahlillerinden kaynaklanarak anti - emperyalist mücadelede, eylemde pasifizme yol açmış olduğu için önem kazanır.

TİP'in emperyalizmden en fazla söz ettiği dönem, 1966'lara kadar giden ilk dönemdir. [illegible] emperyalizm tahlilinin tohumları bu dönemde atılmış olsa bile, [illegible] genis kitlelerde emperyalizm, özellikle de ABD emperyalizmi konusunda ajitasyon bu dönemde, ortam düşünülecek olursa bir ölçüde başarılı şekilde yürütülmüştür. Daha sonra, MDD'ci kanadın emperyalizm vurgulaması, TİP'in emperyalizme mücadeleyi «pasif direnme» şeklinde pasifleştirmesi, giderek anti emperyalist eylemlerin kontrolunu elinde tutamadığından bu türden eylemlere karşı çıkması, yani bırakalım eylemde, sözde bile anti emperyalist mücadelenin yürütüldüğünü başka grup ve örgütlere kaptırması, [illegible] küçümsenmesine, ikinci plana atılmasına ve giderek büsbütün yanlış bir emperyalizm anlayışına varmıştır.

TİP'in emperyalizm konusundaki resmî görüşü bir «davet» teorisine indirgenebilir. Yani MDD çizgisinin dış dinamiğini abarttığı emperyalizm, TİP'liler için tamamen bir iç olgu haline gelmiştir. TİP görüşüne göre, emperyalizm yerli burjuvazi tarafından (büyük ticaret burjuvazisi tarafından) davet edilmiş, 1947-1950' girmiştir. O zaman, anti emperyalist mücadelenin küçümsenmesi, emperyalizmin işçi sınıfı iktidarından, sosyalist iktidardan sonra mücadele edilecek bir etken olarak görülmesi yadırganmamalıdır. Emek, derginde şöyle denmektedir: *«Gerçekten de, emperyalizm ülkemize silah zoruyla girmemiş, hakim sınıfların çıkarlarına da uygun düştüğü için, onların daveti ile gelmiş ve sonra da işbirliği ve taraftar çevresini daha da genişletmiştir.»* (Emek, sayı 1, s: 10)

Aren'in 5 Ocak 1970 günü ODTÜ'de katıldığı açık oturumda, Emek tarafından ideolojik mücadelede yeni bir «zafer halkası» olarak sunulan, «önemli bir dönüm noktası» olarak görülen konuşmasında, emperyalizm konusunda şunları pervasızca söyleyebiliyor.: *«Hepimizin bildiği gibi emperyalizm Türkiye'ye ne silah zoruyla ne de aldatmaca ile girmiştir. Emperyalizmi siyasi iktidar, yani bu iktidara hakim olan Türkiye burjuvazisi davet etmiştir. Bundan ötürü emperyalizm ve onun yerli ortakları deyimi yanlıştır; doğru olan 'yerli burjuvazi ve onların ortağı emperyalizm' deyimidir.. Emperyalizmle, salt dış emperyalizmle mücadele, ancak iktidara geçilirken ya da iktidara geçildikten sonra yapılır. Çünkü o zaman artık emperyalizmin yurt içinde bir hamisi, ortağı kalmamıştır. Bu durumda emperyalizm dilerse, işine gelmez çeker gider, işine gelmezse savaşır, yani yerli burjuvaziyi bu sefer o himaye eder.. Doğru olan emperyalizm ancak sosyalist devrimle birlikte, ya da sosyalist devrimden sonra kovulur»* sözüdür, (Emek, sayı 19, s: 4)

Aybar, emperyalizme pasif mücadeleyi öneriyordu. TİP'in son dönemlerinde emperyalizm konusunda [illegible] anti - emperyalist mücadeleyi bütünüyle reddetmeye, sosyalist devrim sonrasına erteleme kadar götürmüştür.

Aren, işçi sınıfının biliminden, işçi sınıfı çizgisinden ayrılmıştı. Doğuş hastalıklarından partiyi kurtarmak, arındırmak, Partinin ideoloji ve özgütünün, Partinin teoriyle ilişkilerinin her noktasında, en umulmadık noktasında bile yaratmış olacağı etkileri silmek, onarmak, gereğinde özelleştiriyle birçok şeyi baştan düşünmek, baştan kurmak demekti. Ama Aybar döneminden sonra da TİP'te bütün doğuş hastalıklarının, sosyalizmin bilimi le olan çelişkilerin, teori noksanlığının izleri görüldü, ideolojisine yansıdı. İdeolojik mücadele adına, Türkiye'nin somut yapısı tahrif edildi. Bütün bunlardan Türkiye tahlilleri ile ilgili ve partinin ideolojisinde yansıyacak olan bir çizgi doğdu: Sosyalizmin bolbol lafını yapma, Türkiye'yi kesinlikle kapitalist yapıda bir ülke olarak açıklamaya çalışma, anti - emperyalist mücadeleyi küçümseme ve sosyalist devrim sonrasına erteleme... Yani kısaca devrimi kendiliğinden bir gelişme içinde, kapitalizmin gelişmesi içinde medet umulması... Eylemsizlik...

Bütün bunlar dönemin sonunlu bir yansıması mıydı? 1963, 1964'lerde görülen çaafların 1970'de artık hoşgörülebileceğini sanmıyoruz. Sosyalizmin bilimini öğrenebilmek için imkânlar artık çoktanberi hazırdı. Tartışma ortamı yoğundu. Sosyal pratik pek çok yanlışı açığa çıkarmıştı. Bu sebepten de işin [illegible] yanı, yönetici kadronun [illegible] önem kazanıyor.

Öte yandan TİP dışındaki sosyalist kanatların, sosyalist muhalefetin kendi zaafları, sapmaları, yanlışları da TİP kadrosunun yanılgılarını körükleyeceğine perçinledi. MDD kanadının işçi sınıfını küçük burjuvazinin peşine takma eğilimleri ve işçi sınıfı öncülüğünü lafta ağzından düşürmeyip pratikte unutması, Sosyalist Devrim-Millî Demokratik Devrim tartışmasının daha elverişli ve gelişmeye açık bir ortamda yapılabilmesini engelledi. Sosyalist Devrim stratejisine sırf MDD'e karşı olmak için denize düşenin yılana sarılacağı gibi yakınlaşanlar çıktı. Türkiye'nin somut gerçekliği [illegible] strateji savunması uğruna tahrif edildi, görmezlikten gelindi. Grupçuluk, düşmanlıklar, kan davaları, karşı taraftan gelen hiçbir doğrunun kabul edilmemesine yol açtı. Bilimsizlik ve yanlış tahlil, eylemde MDD kanadını *«hareket-bereket»* mantığına sürüklerken, TİP'i kesin bir pasifizme sürükledi.

Sosyalizmin biliminden uzaklaşmanın, bunun sonucu olan yanlış, bulanık, gerçekle ilintisiz Türkiye açıklamalarının, Partinin politikasında, eyleminde görülen sonuçları nelerdi? Önümüzdeki hafta görmeye çalışacağız.

TSİP Program Açıklamaları

Kapitalizmin en yüksek aşaması: Emperyalizm

Tekelci kapitalizmin zorunlu sonucu olan emperyalizmin en temel özelliklerini tekrarlayalım:

Emperyalizm kapitalizmin tekelci aşamasıdır. Tüm kodaman sermayelerin birleşip kaynaşmasından doğan finans kapitalin ve birbirleriyle içiçe geçmiş kodaman sermayedarlar zümresinin, *«finans oligarşisi»*nin doğduğu aşamadır.

Rekabetçi kapitalizm döneminde, kapitalist ülke diğer ülkelere ve bu arada gelişmemiş, kapitalist gelişme aşamasına varmamış ülkelere mal ihraç ederken, emperyalist çağda mal ihracının önüne, ondan daha önemli olarak *sermaye ihracı* geçer. Emperyalizmin en belirgin özelliklerinden biri *sermaye ihracı*'dır.

Emperyalist çağda dünya, uluslararası dev tekeller arasında, nüfuz bölgeleri, etki ve sömürü bölgeleri olarak paylaşılır. Bu yüzden zaman zaman dünyanın yeniden paylaşılması savaşları olur.

Emperyalizm, serbest rekabeti ortadan kaldıran tekelci yapı yüzünden *asalaktır*, üretici güçlerin serbestçe gelişmesine engeldir, baskı ve tahakkümcüdür.

Emperyalizm, aynı zamanda kapitalizmin can çekiştiği, bir süre daha nefes alabilmek için zorunlu şekilde son başvurduğu aşamadır. Yani kapitalizmin yıkılıp daha ileri bir toplum biçimine, sosyalizme doğru yol alma aşamasıdır.

Emperyalist ülke burjuvazisi, emperyalist sömürüye dayanarak, kendi anavatanında işçi sınıfının sınıf mücadelesini yumuşatmayı ve ertelemeyi bir süre için başarabilir. Batı Avrupa, ABD, İngiltere, ve bu ülkelerde birinci dünya savaşından sonra ortaya çıkan sosyalizmden sapan akımlar, revizyonizm, sendikalizm, İkinci Enternasyonal ihaneti vb. buna örnek gösterilebilir.

Öte yandan emperyalizm, sömürülen ülkelerde kurduğu sömürü ve tahakküm ağı yüzünden, bu ülkelerdeki emekçi halk tepkisini yoğunlaştırır. Bağımsızlık savaşlarına yol açar ve emperyalist sistemin, kapitalist sistemin buralardan yara almasını doğurur.

Emperyalizm, geri ülkelere, sömürdüğü ülkelere girerken, bu ülkelerin kendi yapılarında dıştan değişmeler yaratır. Bu ülkelere kapitalizm aşısı yapar. Bir yanda, emperyalizmle giren kapitalizm, öte yanda çeşitli kapitalizm öncesi üretim ilişkileri olmak üzere, ikili yapılar doğurur. Bu ülkelerde kapitalizmin gelişmesini daha baştan çarpık, güdük, asalak, serbest rekabete olanak tanımıyan bir hale sokar ve tekelci yapıyı daha baştan getirir; yani, üretici güçlerin, bir ölçüde bile olsa sağlıklı gelişmesini sağlayabilecek bir yapıyı engeller.

Tekelci yapının iç zorunlulukları, yani; pazarın daralması, kârlı yatırım alanlarının azalması, kâr oranında azalma eğiliminin sürmesi, hammadde darlığı, tekelci kapitalizmde, 19. yüzyıl sonunda, 20. yüzyıl başlarında, sermaye ihracını zorunlu kılıyordu. Sermayeyi dışarıya akmaya zorlayan bu nedenler yanında, sermaye ihraç edilen ülkelerde, sermayeyi *çeken* nedenler de vardı. Bu ülkelerde sermaye yetersizdi, kapitalizm gelişmemişti. Sermayeye ihtiyaç vardı. Bu ülkelerde ücretler düşük, işgücünün fiyatı düşüktü. Böylece azamî kâr imkânı ortaya çıkıyor ve bir süre için de olsa kapitalizmin, azalan kâr oranı eğiliminin üstesinden gelinebilecek imkânlar doğuyordu. Öte yandan bu ülkelerin işçi sınıfları henüz sermayeyi ürkütecek ekonomik ve siyasal mücadeleler içinde değillerdi. Bu ülkelerde eldeğmemiş bir pazar vardı. Yani pazarın daralması söz konusu değildi. Bu ülkelerde hammadde imkânları fazla ve fiyatlar düşüktü.

Sermaye ihracı şu sonuçları doğurdu: Ulusal pazarların, yani ülkelerin iç pazarlarının yerine «dünya pazarı» geçti. Kapitalizm ulusal olmaktan çıkıp uluslararası bir sistem halini aldı. Büyük ulusal tekeller arasında, uluslararası bağlantılar doğdu. Yani dev Alman finans kapitalinin bir kolu ile, diyelim, bir Fransız dev tekeli arasında ortaklık mümkün oldu.

Ama bu arada, pazarların ve nüfuz bölgelerinin paylaşılması için emperyalist güçler arasında savaşlar da yoğunlaştı. Ve ilerde göreceğimiz gibi, emperyalizmin çelişkileri arttı.

Emperyalizmde dış pazara bağlılık son derece artar. Tekelci güçler, emperyalist mihraklar, yaşamalarını devam ettirmek, daha doğrusu kapitalizmin can çekişmesini sürdürmek için, yeni yeni ekonomik ve siyasal nüfuz bölgeleri edinmek, var olanları sonuna kadar korumak zorundadırlar.

Emperyalist nüfuz bölgeleri, «koloniler», emperyalist sistem için son derece önemlidirler. Çünkü, yukarda gördüğümüz gibi hammaddeler buralardan gelir. Kâr, burada, en yüksek seviyelerde ve emperyalist anavatanlarda mümkün olamayacak bir sömürü derecesinde mümkündür. Baskı ve şiddet, aşırı sömürünün yollarıdır. İşçi sınıfı henüz hareketlenmemiştir. Yeni nüfuz bölgeleri yeni pazarlar demektir. Öte yandan, emperyalist sömürü ile, emperyalist ülkelerin kendi işçi sınıfları içinde bir işçi aristokrasisi yaratarak, bunlara aşırı kârdan küçük bir pay ayırarak ve bunları kullanarak emperyalist merkezlerde sınıf mücadelesini bir süre için de olsa engellemeleri, saptırmaları mümkündür.

Böylece emperyalist sistem, eski sömürgelerini, kolonilerini elinde tutmaya bakar. Yarı, sömürgeler elde etmeye çalışır (ekonomik bakımdan tümüyle bağımlı, siyasal bakımdan sözde bağımsız. Ör: Osmanlı devleti), veya bağımlı ülkelerde (ekonomik ve siyasal bakımdan bağımsız görünen, egemen sınıflarıysa emperyalist güçlerle içiçe olan ülkeler) emperyalist sömürüyü sürdürür.

Emperyalizmin yaşaması için son derece önemli olan nüfuz bölgeleri uğruna, emperyalist güçler zaman zaman aralarında savaşlara girişirler. Birinci ve İkinci dünya savaşları bunların en önemlilerindendir. Yine kurtuluş savaşlarıyla aldığı yaralara karşı da, emperyalizm, ekonomik sömürü ağı yanında askerî baskısını, siyasî baskı formüllerini geliştirir. Bu formüller, en uç durumlarda hergün çeşitli örnekleri görüldüğü gibi, dışardan güdümlü faşist darbelere ve faşist rejimlerin desteklenmesine kadar gider.

Emperyalizmin asalaklığı ve çürümüşlüğü

Hep tekrarlıyoruz, emperyalizmin temeli tekeldir. Oysa tekel, yapısı gereği durgunluğa götürür. Üretici güçlerin en serbest gelişmesinin engellenmesine götürür. Tekellerin, teknolojinin gelişmesini bile kendi çıkarlarına göre zaman zaman egelledikleri bilinir. Ancak üretici güçlerin gelişmesini engelleme eğilimi, hemen söyleyelim ki mutlak değildir. Öyle durumlar vardır ki, meselâ sosyalist sistemle rekabet için tekelci yapı da üretici güçleri kendi istediği sınırlarda geliştirebilir. Ama özünde, tekel durgunluk demektir, engellemenin gelişmeye ağır basması demektir.

Öte yandan, tekelci yapının egemen zümresi, tümüyle asalak bir zümredir. Malî oligarşi üretimin tümüyle dışındadır ve sadece asalak bir şekilde kârdan pay alır. Lenin'in deyimiyle endüstricinin yerine, «Meslekleri boşgezenin boş kalfalığı olan, faiz kuponlarını koparmakla yaşıyan rantiyeler tabakası gelişir.» Aynı durum emperyalist devlet için de söz konusudur. Endüstrici devletin yerini, rantiye devlet alır. «Dünya, bir avuç tefeci devletle bir borçlu devletler çoğunluğuna bölünür.» Emperyalizm bu çürümüşlüğünü işçi sınıfı içinde de yansıtmaya çalışır. «Sömürdüğü ülkelerde edindiği kârları, işçi sınıfının en üst katmanlarını aristokratlaştırmakta, işçi sınıfını bölmekte ve sınıf mücadelesini engellemekte kullanır. Oportünizmi güçlendirmeye ayırır.»

Kapitalizmin asalaklığı, militarizmin gelişmesinde, savaş kışkırtıcılığında da kendi gösterir. Emperyalizmin önüne geçilmez sonucu olan savaşlar, üretici güçlerin, en başta da insan unsurunun tahribine varır.

Emperyalizme, finans kapital egemenliğine her zaman eş olan faşizmin, burjuva demokrasisini bile inkâr, emperyalizmin çürümüşlüğünün bir başka belirtisidir.

Bu asalaklığı, çürümüşlüğü ve kendi iç çelişkileri (tekele rağmen ortadan kalkmayan çelişkiler,) tekelci kapitalizmi, emperyalizmi, sonuna yaklaştırır.

Emperyalizm can çekişen kapitalizmdir.

Bu can çekişme, sonuna yaklaşma, neden uzun sürüyor? Buna rağmen son «nasıl kaçınılmazdır? Neden kaçınılmazdır?. Bir dahaki yazıda göreceğiz.

Kapitalizmin Genel Buhranı (II)

Emperyalist dönemde buhranlar

Kapitalizmin serbest rekabetçi dönemden tekelci, emperyalist döneme geçmesiyle kapitalist ekonomilerdeki devri buhranlar ortadan kalkmış mıdır? Burjuvazi buhranları önlemenin yolunu bulabilmiş midir? Buhranlar ortadan kalkmamışsa, emperyalist dönemde ne gibi özellikler göstermektedir? İncelememizin bu haftaki bölümünde bu sorulara açıklık getirmeye çalışacağız.

«Emperyalizmin mümkün olabilecek en kısa bir tanımlamasını yapmak gerekseydi,» diyor Lenin, «emperyalizm kapitalizmin tekelci aşamasıdır derdik. Böyle bir tanımlama en önemli bütün unsurları içinde taşırdı. Çünkü, bir yandan finans-kapital, birçok büyük tekelci banka ile tekelci sanayici birliklerinin sermayelerinin birleşmesinden meydana gelen mali sermayedir, öbür yandan dünyanın paylaşılması, hiçbir kapitalist devletin ele geçirmediği topraklara hiçbir engelle karşılaşmadan yayılan bir sömürge siyasetinden, her bir yanı paylaşılmış dünya topraklarının tekel altına alınmasını amaçlayan bir sömürge siyasetine geçiştir.» (Emperyalizm)

Emperyalizmin bir dünya sistemi haline gelmesi, aynı zamanda kapitalizmin de genel bir buhrana girmesini doğurmuştur. Dünyanın paylaşılmasının sona ermesi ve pazarların kısıtlanması sonucunda serbest rekabet dönemindeki devrimci niteliklerini yitiren kapitalizm, yok olma dönemine girmiş, ve tamamen toplumun ve üretici güçlerin gelişmesini engelleyici, gerici bir nitelik kazanmıştır. Emperyalist dönemde artık buhranlar genel ve evrenseldir, emperyalizmin bizzatihi kendisi bir buhrandır. Bu yüzden, kapitalizm, emperyalist döneme girmesiyle aynı zamanda genel bir buhrana da girmiştir, can çekişmeye başlamıştır diyoruz. Ekonomik krizlerin siyasal bir yansımasından başka bir şey olmayan bu genel buhran emperyalizm sona erinceye kadar sürecek ve süresi kapitalizmden sosyalizme geçişin tamamlanmasıyla belirlenecektir. Kapitalizmin genel buhranı şimdiye kadar üç ana dönem geçirmiştir: 1. dönem birinci emperyalist dünya savaşıyla başlamış, Ekim Devrimini ve 1929 krizini kapsamıştır; ikinci savaşla başlayan 2. dönem dünyanın üçte birinin sosyalist olmasıyla sona ermiştir. İçinde bulunduğumuz üçüncü dönemse bir savaşla ilgili olmayarak 1950 lerde başlamıştır.

Bu dönemleri ayrı ayrı incelemeden önce, emperyalizmin özelliklerini biraz daha açalım. Emperyalist dönemde kapitalizmin bütün çelişkileri devam eder, hem de daha keskinleşerek. Ekonomik buhranların gerçek nedeni olan üretimin sosyalleşmesi ile mülkiyetin özelleşmesi arasındaki kapitalizmin temel çelişmesi emperyalist dönemde de çözülmediği, tersine daha da keskinleştiği için, ve gene rekabet ortadan kalkmadığı, sadece tekelci rekabet haline dönüştüğü için, ekonomik buhranların ortadan kalkması diye birşey sözkonusu olamaz. Gerçek olan, buhranların daha da artması, yoğunlaşması, her defasında daha büyük çapta sermayelerin, metaların ve üretici güçlerin mahvına sebeb olmasıdır. Tekelci kapitalizm buhranları doğurur, yoğunlaştırır, buhranlar da tekelleri. «Her çeşit buhranlar, genellikle (ama her zaman değil) ekonomik buhranlar, nöbetleşe olarak, büyük ölçüde yoğunlaşma ve tekel eğilimini artırır.» (Lenin) Böylece, tekelci dönemde de kapitalist gelişme ihtilaçlı karakterini sürdürür, her adım, her yeni tekel, arkasında iflaslar, krizler, yok olan değerler, açlık ve sefalet bırakır.

Emperyalizmin iç gelişmelerinin keskinleşmesi, belli bir düzeye varınca, Marx ve Engels'in çok önceden belirttikleri gibi, emperyalistler arası savaşa yol açmıştır. Çelişmelerin silah zoruyla çözülmesinden başka yol kalmamıştı. Ekonomik kriz, önce politik kriz şekline ve en sonunda da en üst ve korkunç biçimine, savaşa dönüşmüştür. Emperyalistler arası eşitsiz gelişmenin ve dünyanın yeniden paylaşılması meselesinin yol açtığı savaş, kapitalizmin buhranının genel bir hal aldığının, buhranın eskisi gibi tek tek ülkeleri değil, artık bütün kapitalist sistemi aynı anda altüst ettiğinin en açık bir göstergesiydi. Kapitalizmin genel buhranının keskinleştirdiği çelişmelerin çözülmesi için, milyonlarca insanın ölmesi, emek değerlerinin yok olması gerekiyordu. Kapitalizmin genel buhranı böylece birinci dünya savaşıyla birinci dönemine girer.

Ama emperyalizm, yalnız buhranları ve onların doğurduğu felaketleri genelleştirmekle kalmamış, aynı zamanda kendi zıddının, sosyalizmin doğuş olanaklarını da genelleştirmişti. Buhranın genelleşmesi, emperyalist zincirin en zayıf halkasından kopmasını ve Ekim Devriminin başarıya ulaşmasını da birlikte getirmişti.

1917 Ekim Devrimi'yle dünya tarihi yeni bir safhaya girmiştir. Kapitalizmin dışında, ondan ayrı ve bağımsız sosyalist bir ülke vardır artık. Emperyalizmin pazarları daha da daralmış, iç çelişmeleri daha da keskinleşmiştir. Devrimin yaktığı meşale bütün dünyada emperyalizmin mezar kazıcılarına yol göstermekte, emperyalizmi adım adım geriletmektedir. Ekim Devrimiyle daha da açmaza giren kapitalizm, kısa süre sonra büyük bir buhranla karşılaşır: 1929 — 32 ekonomik krizi.

Bu, dünyanın bugüne kadar gördüğü en büyük ekonomik krizdir. 1929 yılının Eylül ayının bir cuma günü New York borsasındaki bir panikle başlıyan kriz, birkaç saat içinde zincirleme bir şekilde, artan bir hızla bütün kapitalist dünyayı sarmış, iflaslar birbirini kovalamış, üretim durmuş ve bütün ekonomiler felce uğramıştı. İşsizlik almış yürümüş, enflasyon akıl almayacak oranlara ulaşmıştı, öyle ki mesela Almanya da bir ekmek için milyonlarca mark ödemek gerekiyordu. Kağıt para artık iş göremez hale gelmişti.

Bu ekonomik çöküntü kapitalist dünyada 1932 ye kadar sürdü ve arkasında derin yaralar bıraktı. 1929 yılında 100 olan sinai üretim endeksleri, 1932 yılında şöyleydi:

ABD	53.8
ALMANYA	53.5
FRANSA	71.6
İNGİLTERE	83.5

Aynı dönem içinde dünya ticaret hacmi %60 oranında bir düşüş göstermişti, 1932 yılında bütün kapitalist ülkelerdeki işsiz sayısı 31 milyonu bulmuştu, sadece Almanya'da 5.8 milyon işsiz vardı. Buhran sonunda İngiltere'de kömür üretimi 35 yıl önceki seviyeye düştü. Çelik üretimi 23 yıl, döküm malları üretimi 76 yıl, dış ticaret 36 yıl geriye gitti. Buhran sırasında ABD'de 92, İngiltere'de 72, Almanya'da 28 yüksek fırın işe yaramaz hale geldi. Her yerde işsizlik, açlık ve sefalet aldı yürüdü, sayısız değer yokoldu.

Buhran sonunda bütün ülkeler'de işçiler birçok kazanılmış haklarını yitirdiler, Almanya, İtalya ve İspanya'da ise faşist yönetimler iktidara geldi. Mussolini ve Hitler, sonra da Franko emekçi halka karşı korkunç bir terör uyguladılar, burjuvazi buhranda kaybettiklerini, zorla yeniden elde etmeyi deniyordu. Kapitalizmin genel buhranı faşizmi doğurmuştu.

İkinci emperyalist savaş kapitalizmin genel buhranının yeni bir aşaması oldu Emperyalistler arası yeniden paylaşım savaşı buhranın ikinci dönemini başlattı. Savaşın sonunda ve bunu izliyen yıllarda bir dizi ülkenin daha emperyalizmin boyunduruğundan kurtulması ve sosyalizmin dünyanın üçte birine hakim olması, emperyalizmi daha da zayıflattı, çelişmelerini daha da keskinleştirdi. Artık bir dünya sosyalist sistemi vardı, öte yandan ulusal kurtuluş savaşları ve kapitalist ülkeler işçi sınıflarının mücadelesi her geçen gün emperyalizmi ve kapitalizmi zayıflatıyordu.

Sosyalist dünya sisteminin kurulması ve güngeçtikçe güçlenmesi ve giderek uluslararası gelişmenin belirleyici unsuru haline gelmesi 1950 lerde buhranın üçüncü dönemini başlattı. Geçen iki dönem gibi bir savaşla başlamayan bu içinde yaşadığımız dönemde emperyalizm, hergeçen gün gerilemekte, sonuna yaklaşmaktadır.

Kapitalizmin genel buhranının siyasal yönünün gelişimini inceledikten sonra şimdi de bunun temelinde yatan ekonomik buhranlara bakalım. 1929-32 buhranı burjuvaziye çok şeyler öğretti. Buhran sırasında üretimle tüketim (pazar) arasında bir zıtlığın ortaya çıkması, metaların satılamaması ve bunun piyasaya fazla üretim şeklinde yansıması burjuvaziyi bazı tedbirler almaya yöneltmişti. Bu konuda John Maynard Keynes adlı bir ingiliz burjuva iktisatçısı burjuvaziye yol göstermiştir. Artık tamamen sosyalizme ve işçi sınıfına karşı bir korunma, aracı haline gelmiş olan burjuva iktisat «bilimi» buhranların en az zararla atlatılması için talep (satın alma) yetersizliğinin ortadan kaldırılmasını, bunun için ek talep yaratılmasını öneriyordu. Bunu yapacak olan da devletti. Artık devlet bütün gücüyle ekonomiye müdahale etmeli, burjuvazinin yardımına koşmalıydı. Emekçilerden topladığı vergi gelirlerini burjuvazinin sattığı mallara ek talep yaratmada kullanmalıydı.

Emperyalist finans - kapitalin çıkarlarının bir ifadesinden başka birşey olmayan Keynes'in önerileri 1929 buhranını izliyen dönemde gerçekleştirilen büyük elektrifikasyon ve sulama işleri ile savaş harcamaları, Almanya'da Hitler zamanında yapılan korkunç bayındırlık ve savaş harcamaları ve günümüzde hızla süren silahlanma yarışı hep bu amaçla sahneye kondu. Keynes'in ek talebi yaratılıyordu. Burjuvazi mallarını pazarlıyabiliyor, sömürüsünü sürdürüyordu. Ama devlet harcamaları nereden karşılanıyordu? Keynes bunu da öğretmişti: bütçe açığı ile finansman. Emperyalizmin üretici güçlerin gelişmesini engellemesi yüzünden, yaratılan ek satınalma gücü gerçek bir üretim artışı üzerine oturmuyordu. Devlet harcamaları açık bütçelerle, iç ve dış borçlanmalarla sağlanabiliyordu. Bu ise sadece tek bir sonuç verebilirdi, o da enflasyon; yani paranın değerinin sürekli düşmesi, fiyatların sürekli artması ve kapitalizmin gün geçtikçe daha da asalaklaşması.

Evet Keynes ve uygulayıcıları buhranların aniden gelmesini ve büyük yıkımlara sebebiyet vermesini görünüşte engellemişlerdi. Devletin finans - kapital lehine müdahaleleriyle 1929 buhranına benzer buhranların patlak vermesi önlenebiliyordu artık, ama enflasyon pahasına, daha ilerde gelecek çok daha büyük patlamaların birikiminin hazırlanması pahasına. Emperyalist burjuvazi seçimini yapmıştı. Ya buhran olacaktı, ya enflasyon. O kısa vadedeki buhranları engellemek uğruna enflasyonu tercih etmişti.

Ama buhranları engelliyebildi mi? Kapitalizmin niteliğinde hiçbir şey değişmediği için tabii ki hayırdır bu sorunun cevabı. Buhranların yıkıcı etkilerinin kısa bir sürede ortaya çıkması yerine bu zararların uzun zaman içine dağıtılmasıdır sadece yapılabilen. Bu ise sürekli enflasyonun kapitalizmi günbegün içinden kemirmesi, uzun vadede onun için çok daha kötü sonuçlar hazırlaması demektir.

Devlet müdahalesi, devri buhranları önliyememesi bir yana, bu buhranların daha da önem kazanmasını doğurmuştur. Devlet ile ekonominin emperyalist dönemde bu kadar içiçe geçmesi, sonuçta devri ekonomik krizlerin derhal politik krizlere dönüşmesine yol açmıştır. Bu durum ise kapitalizmin genel buhranını daha fazla yoğunlaştırmıştır.

Buhranlar 150 yıldır sürüyor, ve kriz eskisi gibi kapitalist üretim sürecinin çelişmelerinin geçici olarak çözülebilmesinin objektif olarak gerekli şartı olmaya devam ediyor. Buhranlar gene devri bir şekilde gelişiyor ve kapitalizm, gelişmesini gene Marx ve Engels'in koydukları gibi sürdürüyor: «Biryandan bir kısım üretici güçleri zorla yok ederek, öte yandan yeni pazarları feth ederek ve eskileri daha yoğun bir şekilde sömürerek, yani her yanda çok yönlü ve daha güçlü krizler hazırlıyarak ve krizleri önleme yollarını azaltarak.» (Manifest)

Devri buhranlar emperyalist dönemde de sürdüğüne göre, bunlar serbest rekabet dönemindeki buhranlardan ne gibi farklılıklar göstermektedir? Şimdi bu konuyu inceliyelim. Eskiden krizler fiyat değişikliklerinde belirirdi. Fiyatlar devri gelişmeye paralel olarak düşer ve yükselirdi. Şimdi artık bu olmuyor. Fiyatlar hep artıyor. Bir yandan durgunluğu önlemek için tek çare olarak başvurulan enflasyon, fiyatları sürekli yükseltiyor, öte yandan tekeller fiyat düşmesini engelliyor, sınırlıyor. Fiyatlar, eskiden olduğu gibi serbestçe piyasada belirlenmediği, tersine tekeller tarafından dikte edildiği için krizde de yükseliyor.

Buhranların dış görünüşündeki bu değişikliklerle beraber buhran devirlerinin süresi de kısalmıştır. Bilimsel ve teknolojik ilerleme, araştırma ve geliştirme, harcamalarının artması, yeni makine ve tekniklerin sanayie uygulanma süresinin kısalması, bütün bunlar fabrika ve işletmelerin makine ve donanımlarını yenileme süresini kısaltmış, 1914 e kadar 7—10 yıl olan yenileme ve dolayısıyla buhran devirlerinin süresini 1914—45 arasında 6—7 yıla düşürmüş, günümüzde ise 3—4 yıla kadar indirmiştir. Artık her 4—5 yılda bir gelmektedir devri buhranlar. İki buhran arasının bu kadar kısalması, sürekli enflasyonla birleşince kapitalizme sürekli bir kriz görünümü vermektedir. Bir krizin etkileri atlatılmadan, ikincisi gelmekte ve kapitalizm gittikçe bunalmaktadır. Artık sermayelerin tahribi sadece devri fazla üretim krizlerinde değil, bütün devir boyunca sürüyor. Kronik kapasite israfı, finans ve para krizleri, enflasyon, sürekli silâhlanmayla sürekli sermaye tahribi, kronik tarım krizleri birbirini kovalıyor ve bütün bunlar emperyalist kapitalizmin buhranla ve devri karekterini kuvvetlendiriyor.

Ekonomik plandaki bu krizlerin yanında siyasi planda sosyalizmin, ulusal kurtuluş savaşlarını ve işçi sınıfının başarıları her geçen gün kapitalizmin genel buhranını derinleştiriyorlar. Burjuvazi ne devri buhranlarla başedebiliyor, ne de devrimci mücadeleyle.

Özetlersek; burjuvazinin bütün çabalarına rağmen emperyalist dönemde de devri buhranlar varlığını sürdürmekte, biçimsel bazı farklarla özünü korumakta ve kısa aralarla gelerek kapitalizmi temellerinden sarsmaktadır.

Gelecek sayımızda kapitalist buhranların ikinci dünya savaşından günümüze kadar nasıl geliştiğini inceliyeceğiz.

NOT : Geçen sayıda *devri* kelimesi dizgi yanlışları sonucunda yeryer devrevi olarak çıkmıştır, Özür diler düzeltiriz.

Anti-demokratik baskılar yoğunlaşırken

(Baştarafı sayfa 1 de)

halkçı unsurlara rağmen demokratik güçlere baskılar yöneltmeyecek, demokrasiyi kısıtlamayacak bir yapıya yönelmesi de, kitlelerin hareketliliğinin artacağı önümüzdeki günlerde büsbütün imkânsızlaşmaktadır. AP ile bir koalisyona itilmek istenen ve böyle bir koalisyon ihtimali karşısında, tabanı olmasa bile yöneticileri oldukça müsait, hatta istekli görünen CHP, komünizme karşı mücadeleyi amaç bildiğini tüzüğüne de geçirmiş AP ile, bir koalisyonda görebilmektedir kendini. AP'nin komünizmden ne anladığı da ortadadır. Yeniden finans kapitalin itibarlı örgütü olmasına çalışılan, yeni kan bulunamayınca, yıpranmış Demirel ile bir süre daha idare etmek zorunda kalan AP, komünizm derken CHP'yi de içinde gördüğü tüm demokratik, yurtsever, ilerici güçleri, anlamaktadır.

Son günlerin olaylarını basit tesadüfler olarak almayız. Bir milyona yakın işçiyi kapsayacak büyük sözleşmeler dönemi yaklaşmaktadır. Pahalılık ve işsizlik gerçek bir afet halini almış ve kitleler memnuniyetsizliklerini bellietmeye başlamıştır. «Kıbrıs zaferi»nin sarhoşluğu geçmekte, günlük hayat her türlü duygusallığın ötesinde, kitlelerin uyanmasına ve örgütlü olma bilincine varmasına yol açmaktadır. Bugün artık kitlelerin, demokratik güçlerin, toplumun en dinamik katlarının «dur hele bakalım» sabrı gitgide azalmaktadır. Bütün bu gelişmeler egemen güçler açısından son derece ürkütücüdür. Tedbir ise, Türkiye'nin şartlarında yeni antidemokratik baskılara başvurmak olacaktır. Sermaye bu baskıların, CHP iktidarı eliyle yürütülmesinin yollarını aramakta ve empoze etmektedir. Tezgâhlanmak istenen CHP-AP koalisyonu mümkün olamazsa, benzeri alternatifler düşünülecektir. Hükümet bunalımı adı verilen egemen sınıflar bunalımı, CHP'yi biraz daha ehlileştirecek, sermayeye biraz daha yaklaşmaya mecbur bırakacaktır. Bütün bunların sonucu ise «özgürlüklerin genişlemesi» değil, «daralması»dır. Belirtileri ise görülmüştür, görülmektedir. Başbakan'ın bu sıralarda demokratik özgürlükleri kısıtlayan kanun maddelerinin değiştirilebileceğinden söz etmesi, ve bunun şimdiye kadar yapılmamış olmasının vebalini «başkaları»na yüklemeye çalışması kadar, son anti demokratik baskıların da sadece İçişleri Bakanı'na yüklenmesi inandırıcı değildir. Bırakalım kanunların değişmesini, mevcut kanunlara göre suç niteliği taşımayan eylemlerin bile bunca baskılarla karşılanması nasıl «tevil» edilebilir, hangi demokrasi anlayışına sığar.

Gerçek demokrasinin kurulabilmesinin, demokratik mücadelenin başarısının vazgeçilmez şartının, işçi sınıfının siyasal örgütü öncülüğünde tüm demokratik güçlerin ortak cephesiyle yürütülen bir demokratik mücadele olduğu bugün artık açıkça ortadadır. Mesele bu gerçeğin bir an önce kavranması; hem yanlış yerlere yanlış umutlar bağlanmaması hem de demokratik cephenin gerçekleştirilmesinde ilerici adımlar atılmasıdır. Bu ileri adımlar, demokrasinin kalıcı şekilde gerçekleşmesi yolundaki mücadele, örgütlü şekilde yürütüldüğü oranda başarıya ulaşacak, dağınıklığa yol açıldığı oranda gecikecektir.

Denktaş Makarios'a neden saldırıyor

(Baştarafı sayfa 1 de)

zerine Türk Yönetimi Sözcüsü de Makarios'un Ada'ya dönmesi halinde görüşmelerin kesileceğini söyledi.

Denktaş Makarios'a neden bu kadar düşmandı? Makarios Türkler için bu kadar tehlikeli miydi?

Olaylar tazeliğini halâ koruyor: 15 Temmuz günü faşist darbe hareketi Cumhurbaşkanlığı Sarayı, radyoevi, havaalanı vb. gibi stratejik yerlere hücumla başladı. Faşistler 2 binin üstünde antifaşisti katlederek ele geçirdikleri radyodan «Makarios'un öldüğünü, direnenlerin ezileceklerini» anons ettiler. Denktaş ise olayı *Rumların bir iç meselesi* diye niteliyordu. Ve faşistler radyodan Kıbrıs Elen Cumhuriyeti kurduklarını ilân ederlerken, Türklere faşistlere karşı koymamalarını telkin ediyordu. Bununla kalmıyor, Rum faşistler radyodan Makarios'un öldüğünü ilân ederken Denktaş da ZAMAN adlı gazatesinin halka hizmeti diye, Makarios'un öldüğünü *muştulayan* el ilânları dağıtıyordu.

Böylece, yıllardır *bütün Rumlar enosisçidir, bu yüzden birlikte yaşamamız imkânsızdır»* diyen Denktaş, gerçekten enosisçi olanlar-faşistler iktidara gelirken hiç muhalefet etmiyor, tersine, *«kendi meseleleridir»* diyerek arka çıkıyordu.

Aynı olay karşısında, Baf'ta kurulan korsan radyodan konuşan Makarios darbeyi Yunan Cuntasının düzenlediğini ilân ederek halkı faşistlere karşı savaşa çağırıyordu.

Sonraki gelişmeler biliniyor: Makarios'un Ada'dan çıkması, «1 ve 2. Barış Harekâtları», Sampson ve Atina cuntalarının geri alınması, Klerides'in Makarios'a vekil olması ve Klerides-Denktaş görüşmeleri...

Olaylar açıktır. Rum'ların büyük bir kısmı enosisten yana olmadıklarını faşizme karşı savaşarak ispat ettiler. Üç gün süren iç savaşta demokrat ve barışsever Rum'ların kayıpları on bini buluyordu, Bilanço, Rum'ların barıştan ve Ada'nın bağımsızlığından yana olduklarının pahalı bir faturasıydı. Denktaş'a ve bütün Türk faşistlerine sormak lâzım: Bütün Rum'lar enosisçiydi de niçin enosis mücahidi Sampson'cuları bağırlarına basmadılar? Silâhla karşıladılar?

Ne yazık ki, Türkiye'nin çıkarması ile Rum faşistlerin kendi *soydaşlarına* yaptıkları terör ve insanlık dışı muamele Türk'lerin üzerine yıkılıyor, gizli kalıyordu. Rum faşistler bütün yaptıklarını Türk'lere yükleme fırsatını bulmuşlardı. Sonraki gelişmelerde aynı gözü dönmüş faşist çetelerin Türk'ler karşısındaki bozgunun da etkisiyle savunmasız Türk köylüleri vahşice katletmeleri beş-on gün önce kendi soydaşlarına yaptıklarının yeni örnekleri idi.

Bütün bunlar en görmek istemeyen göze batacak kadar açık ve seçikken Denktaş niye Enosisci Rum'ları bırakıp Makarios'a hücum ediyor?

Makarios bir denge politikasının *kilit adamıdır*. Rum'ların faşistler hariç soldan sağa kadar bütün kesimlerin katılmasıyle kurdukları *geniş cephe* Ada'nın, bağımsızlığını koruyor, emperyalizmin çeşitli oyunlarını, özellikle Ada'nın NATO üssü yapılması plânlarını bozuyordu.

Emperyalizm, oyunlarını bozan bu cepheyi *bozmak* istemiyecek miydi? Bunun en kestirme yolu: (Köprü kemerlerinin tam ortasındaki taşı sökünce bütün yapının yıkılacağı gibi) *kilit adamı* ortadan kaldırmaktı. Makarios'u öldürmek için girişilen çeşitli komploların altında yatan, hep buydu.

15 Temmuz darbesi, daha geniş boyutları ve amaçları yanında *demokratik* cepheyi parçalamak ve bunun yollarından biri olan Makarios'u ortadan kaldırmak için yapılmıştır. Başarıya ulaşmış da sayılabilir. Ancak Makarios öldürülmemiş ve Ada'nın güneyine faşizmin yerleştirilememiştir. Demokratik cephe yeniden güçlenebilir ve, eskisi kadar olmasa da, yeniden etkinlik kazanabilir ve Makarios yeniden eski fonksiyonunu alabilir. Yani Makarios'un yeri faşist Denktaş'ın karşısındaki anti-emperyalist demokratik cephedir. Böyle olunca Denktaş'ın tavrı ve telâşı çok iyi anlaşılır.

Yunanistan

(Baştarafı sayfa 1 de)

bir adaya sürgün. Faşizmin mükâfatı yoktur. Halk öcünü er geç alır. İşte Hitler'in sonu, işte Mussolini'nin, işte Salazar'ın sonu ve işte Papadopulos çetesinin sonu. Yıllarca burjuvazinin hizmetini canla başla görenler sonunda kurbanlık koyun olurlar. En şaşaalı günlerde astıkları astık, kestikleri kestik olanlar, bir gün gelir halkın kabaran devrimci mücadelesi sonunda, ya Mussolini gibi ayaklarından asılıp sallandırılırlar, ya da Papadopulos gibi it üremez kervan geçmez yerlerde kendi kaderleriyle başbaşa bırakılırlar.

Ülkemizde de böyle olmadı mı? Şimdi hangi işçi, hangi köylü, hangi aydın, kim hayırla anıyor Erim'leri, Melen'leri, Tağmaç'ları, Türün'leri, Gürler'leri? Kim sahip çıkıyor onlara? Halkın nefretinden başka ne kazandılar? Evet, faşizmin mükâfatı yoktur,

Şimdi sıra Franco ve Pinochet çetelerinde. Onların da sonu yakındır. Onların da sonu bellidir. Şiliyi kan ve ateşe boğan, Allende'yi katleden faşist Pinochet çetesi, siz sürgüne gönderilmeye bile fırsat bulamayacaksınız!

Faşizmin güvenilir adamı

(Baştarafı sayfa 1 de)

taraftarı bir devrim ve devrimci düşmanı, bir finans kapital ve faşizm komandosuydu Elverdi. 20. yüzyılın ikinci yarısında, tümüyle iflâs etmiş bir sömürü düzeninin somut simgesiydi. Sözde tarafsız olduğunu iddia eden sıkıyönetim mahkemelerinde adaletin nasıl ayaklar altına alındığının, Anayasa ve hukuk kurallarının nasıl çiğnendiğinin, burjuva demokrasinin en ilkel kurallarının bile nasıl birden unutuluverdiğinin en açık örneklerini vermekten çekinmeyen bir finans kapital paşasıydı, ABD Emperyalizminin Türkiye'deki «sağlam» adamlarındandı. Mahkemede sanıklara «Eğer oturduğunuz yerde kımıldayıp durursanız sizi kurşunla mıhlatırım» demek suretiyle «ününe ün katmış»tı.

Ankara I No. lu Sıkıyönetim Mahkemesi başkanıydı Ali Elverdi. Duruşmalarda devrimcileri konuşturmak istemez, mahkeme salonunda dövülmelerine aldırmazdı. Deniz Gezmiş ve arkadaşlarının idam kararlarının altında imzası vardı, Dev-Genç davasında «savunma»ları ondakika ile kısıtlayan kararın da... Mamak'daki askeri cezaevinde uygulanan terörün baş sorumlularındandı.

Sonunda ne oldu? Ağustos'ta terfisi gelmişti paşanın. Emekli ediverdiler terfi yerine. Canla başla faşizmin yerleşmesi için çalışmış, idamlar, on yıllarca hapis cezaları vermiş, sonunda kapının önüne bırakılıvermişti Elverdi Paşa. Şimdi o da gider, kendisi gibi başka bir «şaibeli»nin, Adalet Partisinin saflarına katılıyor, Hayırlı uğurlu olsun. «Hacı hacıyı Arafat'da, it iti kalafatda bulur» derler. Faşizmin savunucuları ve uygulayıcıları, örümcek kafalı, tarihin gidişine meydan okuyan finans-kapital kulları, birleşiniz böyle!

Son kongresinde «komünizme karşıyız» ibaresinin eklenmesinden başka yapacak bir program değişikliği bulamayan Adalet Partisi ile komünizme karşı «mücadelesini» «bu parti saflarında» sürdürmeğe çalışacağını açıklayan bir faşistin törenli-tantanalı bir şekilde kucaklaşıp birleşmesi halkımızın faşizme ve kapitalizme olan nefretini artırmaktan başka hiçbir şeye yaramayacaktır.

Sermayenin baskı

(Baştarafı sayfa 1 de)

İşçi sınıfımızın en doğal hakkı olan sendika seçme özgürlüğünü elde edebilmek için başlatılan referandum kampanyasında, Türkiye Sosyalist İşçi Partisi'nin üyelerini gözaltına alan polis, sonuna kadar demokratik bir harekete yönelik baskısını, kuşkusuz sıkıyönetim şartlarına dayandırmaktadır.

İzmir'de 2 bin 600 belediye işçisinin grevi, cıvık bir popülizmle halkı aldatan CHP'li Belediye Başkanı İhsan Alyanak tarafından kırılamayınca, daha önceki yıllarda da defalarca oynanan bir oyun yeniden sahneye konmuş, Sıkıyönetim devreye girerek grevi yasaklamıştır.

Görülüyor ki 18 Temmuz günü ilân edilen sıkıyönetim, ilân edilen gerekçelerinden çok farklı amaçlarla kullanılmıştır, kullanılmaktadır, uzatıldığı takdirde de hiç kuşkusuz kullanılacaktır.

Bu durumda «demokrasi düşmanı» damgasını yemeyi göze almadan hiç bir siyasi kuruluşun, hiç bir siyasi organın sıkıyönetimin uzatılması yönünde oy kullanması, karar vermesi mümkün değildir.

Ve hiç bir gerekçe, hiç bir demagoji, laf ebeliği halkımıza, sıkıyönetimin yeniden uzatılmasını haklı gösteremeyecektir. İşçi sınıfı sosyalistleri bu konudaki uyarılarını bir kere daha tekrarlamakta ve bu antidemokratik yola gidildiği takdirde Anayasal hakları kullanarak mücadeleye devam edeceklerini şimdiden açıklamaktadırlar.

Finans kapital öz

(Baştarafı sayfa 1 de)

lar arasındaki derin çelişkiler hem de CHP'nin sınıf tabanının büyük bir kesiminin bugüne kadar geliştirdiği siyasi yönelimler ve şartlanmalar açısından mümkün değildir.

Yani Türkiye'deki hakim sınıfların dillerine pelesenk ettikleri «istikrar»ın böyle bir koalisyonla sağlanması mümkün olmayacaktır. Oysa tekelci sermayenin bu gün herşeyden çok muthaç olduğu şey «istikrar»dır. Ancak, özlemini duydukları «istikrarlı ortam»da tüm yatırım olanaklarını, kredi musluklarını ellerinde tutabilecekler, kârlarına ve sermaye birikimlerine «düzenlilik» sağlayacaklar; kitlelerin dayatan ekonomik ve demokratik taleplerini ancak «istikrarlı» bir baskı ile göğüsleyebileceklerdir.

Bu durumda finans kapital ister istemez CHP'ye yönelecek, «istikrar»ı CHP kanalıyla oluşturmak isteyecektir. Bu ise, finans kapitalin, CHP'ye karşı, önümüzdeki günlerde yoğun bir «ehlileştirme ve vesayet altına alma kampanyası»nı başlatacağı anlamına gelir.

Finans kapitalin, CHP'ye yönelecek bu saldırısı beklenmelidir. Ve bütün bu olup bitenleri emekçi halkımıza olanca açıklığı ile sergilemek durumunda olan işçi sınıfı sosyalistlerinin yanı sıra, CHP tabanındaki iyi niyetli, demokratik özlemli ilerici unsurlar da parti içi mücadelelerini yoğunlaştırmakla, kendilerini tasfiye etmek isteyen yönetici kadrolarla daha sert bir mücadeleye hazırlanmakla yükümlüdürler.

kitle haftalık gazete

Referandum Kampanyası yurt düzeyinde yaygınlaşıyor

Çukurovada işçi kıyımı ve baskılar yoğunlaştı

Mersin'deki Çukurova dokuma fabrikasında 1/5/1974 tarihinde başlayan yeni toplu sözleşme dönemi 5 ay uyuşmazlık nedeniyle sürüncemede kalmıştı. İşverenin uzlaştırma kurulunun teklifini de reddetmesi sonucu grevin eşiğine gelinmiştir. TEKSİF'li sendika yöneticileri bir süre Sıkıyönetimin izin vermediğini ileri sürerek işçileri oyalamaya ve direnişlerini kırmaya çalışmışlardır. Bu sırada işveren 85 işçinin çıkışını vererek işçilere karşı bir başka yönden saldırıya geçmiştir. Ancak diken üstünde bekleyen işçiler hem patrona hem de sarı sendikacılara ummadıkları bir cevap vermişlerdir. «Ölümüz de birlik, dirimiz de birlik» — «Anca beraber, kanca beraber» diyerek makineleri bağlayan işçiler patronun uşaklarını kapı dışarı etmişler ve yöneticileri yuhalıyarak direnişe geçmişlerdir. Fabrikaya derhal polis çağrılmış, ancak herhangi bir «vukuat» olmamıştır. İşçi temsilcileri ile işverenin yaptıkları bir görüşme üzerine «ancak kendi isteğiyle ayrılmak isteyenlerin tazminatları verilerek çıkarılacakları» açıklanmıştır. Fakat tazminatlarını alıp da ayrılmak isteyenlerin hemen hepsinin emektar ve kalifiye işçiler olduğu, tazminatlarının da hayli kabarık bir yekun tutacağı ortaya çıkınca bu meselenin de üstü küllendirilmiştir. Başlangıçta herşeyi «işçinin gözü önünde» yapacağını, işçilerin kabul etmedikleri toplu sözleşmelere imza koymayacaklarını vaadeden sarı Teksif'li sendika yöneticileri Ankara'ya gitmişlerdir. Orada gözlerden ırak, kapalı kapılar ardında imzaladıkları toplu sözleşmeyi getirip işçilerin önüne koymuşlar, patronun zor durumda olduğunu mallarının piyasada satılmadığını, piyasada kriz olduğunu vs. söyleyerek hiç utanmadan patron adına konuşmuşlardır. İşçilere yalvaran sarı Teksif'li sendikacılar, işçileri yatıştırmaya çalışmış ve kapalı kapılar ardında imzaladıkları toplu sözleşmeyi işçilerin kabul etmesini istemişlerdir.

Ama Mersin ve Tarsus'un tecrübeli işçileri patronun aylar öncesinden gerekli stokları yaptığını biliyor. Çukurova işçisi bundan iki toplu sözleşme dönemi önce Sarı Teksif'in kendilerini nasıl grevin 13 üncü gününde sattığını ve sendikacıların kayıplara karıştığını unutmadı. Patron partilerinde milletvekilliği yapan sendikacılarla işlerin yürümeyeceğini biliyorlar. Bu yüzden de arkadaşları işten atılırken sağladıkları birlik ve dayanışma ruhunu koruyacak ve mücadele azmiyle Sarı Teksif çetesini başından defedecektir.

Kuruluş halinde olan YİDAŞ (Yavuzlar İplik... A.Ş.) fabrikasında ise henüz üretime geçilmediği halde iflas gerekçesiyle 300 işçi işten atılmıştır. İşten atılan işçilerin her birinin en az iki ya da üç aylık alacakları verilmediği gibi, ne kıdem ne de ihbar tazminatı ödenmemiştir. Fabrikada çalıştırılan işçilerin sadece 13 ü alıkonulmuştur.

Öte yandan Eylül ayı başlarında Selâhattin Beyazıt'ın LEYLAND montaj fabrikasında çalışan 300 e yakın işçinin 150 si «tenkisat» yapıldığı gerekçesiyle işten çıkarılmıştı. Maden-İş üyesi bilinçli Leyland işçilerinin direnişe geçmelerinden korkan patron hesaplı davranmış ve «tenkisat»ı bütün işçilerin yıllık izinlerini kullanmak üzere işyerinden ayrıldıkları son güne denk getirmiştir. İşçilerden bağırıp çağıranlar, patronun uşaklarının üstüne yürüyenler olmuş, ancak işverenin hesapları tutmuş ve işçiler topluca direnişe geçememişlerdir. KİTLE muhabirinin kendileriyle görüştüğü işçiler:

«Bu sefer hazırlıksız yakalandık. Yıllık iznimizi kullanıp dinleneceğiz diye sevinirken, işten atılan arkadaşlarımızın acısı böğrümüze bıçak gibi saplandı. Bundan sonra uyanık olacağız. Birlik ve dayanışma içinde patronun hesaplarını boşa çıkaracağız» demişlerdir.

Hacı Ömer Holding'in kurduğu ÇİMSA çimento fabrikasında da birtakım gangster sendikacılık oyunları dönmektedir. Fabrika inşaatında çalışan işçiler, fabrikaya bir «Yapı-İş»in girdiğini, kendilerinden bu sendikaya aidat kesildiğini, ancak «yöneticileri kimdir, nerede bulunurlar, bunu kimsenin bilmediğini» söylemişlerdir. Asıl ilginç olan, fabrikanın kendi kadrolu işçisi olan ve yaptıkları iş bakımından Yapı İş kolunda hiçbir ilgisi olmayan işçilerden de bu «hayalet sendika»ya aidat kesilmektedir.

İzmir'de

TSİP'in başlattığı, işçilerin kendi sendikalarını özgürce seçme kampanyası, İzmir'de başarıyla sürdürülüyor. Kampanya dolayısıyla, gerek TSİP'in gerekse çeşitli demokratik kuruluşların, sendikaların hazırladığı bildiriler, bütün şehirde, ve özellikle emekçi semtlerinde dağıtılıyor, İzmir ve çevresi afişleniyor. Basın İş Sendikası İzmir Şubesi, Basın-İş Sendikası Genel Merkezi, Ambar-İş sendikası genel Başkanlığı, Tekstil sendikası İzmir şubesi, Gesİş sendikası İzmir şubesi, Basın-İş sendikası Teşkilat sekreterliği'nin ve İzmir Yüksek Öğrenim Kültür Derneği'nin ortaklaşa hazırlayıp dağıttıkları bildiride şöyle deniyor:

«Çocuk işçilerin, atölye sahipleri tarafından insafsızca sömürülmesi, fabrikalarda işçileri patronların insafına terkeden 17. madde, kadın işçilerin boğazı tokluğuna çalıştırılmaları, sırf patronların fazla kâr hırsından dolayı yılda binlerce işçinin iş kazasında ölmesi, işçi sınıfının ekonomik mücadelesindeki örgütleri olan sendikaların başına türemiş sarı gangester'lerin işçileri toplu sözleşme görüşmelerinde patrona satmaları, memurların grev yapma ve sendikalaşma haklarının elinden alınması, yurtsever öğrencilerin, okullarda disiplin cezalarına çarptırılması, bütün bunlar işçi sınıfına ve emekçi halka yöneltilen zalimce baskılardır. Kısaca bunlar, işçi sınıfı ve emekçi halkın hak arama ve siyasi mücadele hakkını elinden alan sermayenin ve uşaklarının gerici saldırılarıdır.

Referandum, işçinin iş yerinde özgürce sendika ve sendikacı seçme hakkıdır. Bu hakkı, işçi sınıfı vereceği mücadele ile egemen sınıflardan kopara kopara alacaktır.»

TSİP İzmir İl Merkezi de yayınladığı bildiride şöyle demektedir:

«Nedir referandum? İşçinin işyerinde kendi istediği sendikayı özgürce seçmesidir. Referanduma kimler karşıdır? Patronlar ve onlar tarafından kurdurulmuş veya satın alınmış sarı sendikacılar. Karşı olanlar kimlerle işbirliği yapmakta? Bölge çalışma ve iş mahkemeleriyle. Peki soruyoruz şimdi; işçi kardeşlerimize: Neden işçinin işyerinde bu hakkını özgürce kullanması engellenmektedir? Kimler korkmaktadır bu hakkın kullanılmasından? Sömürüsünü devam ettiremeyecek olan kapitalistler, gerçek yüzlerin açığa çıkmasından korkan sarı sendikalar ve bu düzenden çıkarı olan kokuklarını ve iktidarlarını kaybedecek olan egemen sınıflar.

Onlar ki Gamak'da, Aliağ'da, Zonguldak'ta, Kavel'de, Singer'de ve en son olarak İskenderunn Demir Çelik'de ve Ülker fabrikasından işçi kardeşlerimiz ve emekçi halkımız üzerine ABD'den getirttikleri tanklarla, elektrikli coplarla zalimce saldırırlarken korkularının derecelerini göstermektedirler.»

Ankara'da referandum kampanyası başladı

Geçen hafta ortak bir toplantı yapan 23 kuruluş Ankara'da Referandum (işçinin sendikasını seçme özgürlüğü) Kampanyasını başlattı. Ankara'da, aralarında TSİP'in de bulunduğu, 23 kuruluş referandum konusunda ortak bir toplantı yaptı. DİSK'e bağlı sendikalardan Maden - İş Ankara Şubesi, Sosyal - İş Ankara Şubesi, Basın - İş An. Şubesi, Kimya-İş Ankara Şubesi, Baysen-İş An. Ş., Turizm-İş An. Ş., Ağaç İşçileri Sendikası (ASİS) Genel Merkezi, Gıda - İş Ankara Temsilciliği (gözlemci olarak); bağımsız sendikalardan Çağdaş Metal - İş Genel Merkezi, Yeni Haber - İş Genel Merkezi; demokratik kuruluşlardan ADYÖD, (Ankara Devrimci Yüksek Öğrenim Derneği) Tüm İktisatçılar Birliği, İş Müfettişleri Derneği, Halkevleri Altındağ Şubesi, Ankara Halk Sağlığı Derneği ve 4 mahalli gecekondu derneği temsilcilerinin katıldığı toplantıda, işçi sınıfının gündemdeki en acil sorunu olan referandum meselesi gözden geçirilmiş, katılan örgüt temsilcileri bu mis ve toplantıya katılan konudaki görüşlerini dile getirmişlerdir.

Toplantı sonunda örgütlerarası koordinasyonu sağlamak ve referandum konusunda önerilen çalışmaları organize etmek amacıyla bir ortak komite oluşturulmuştur.

İstanbul'da

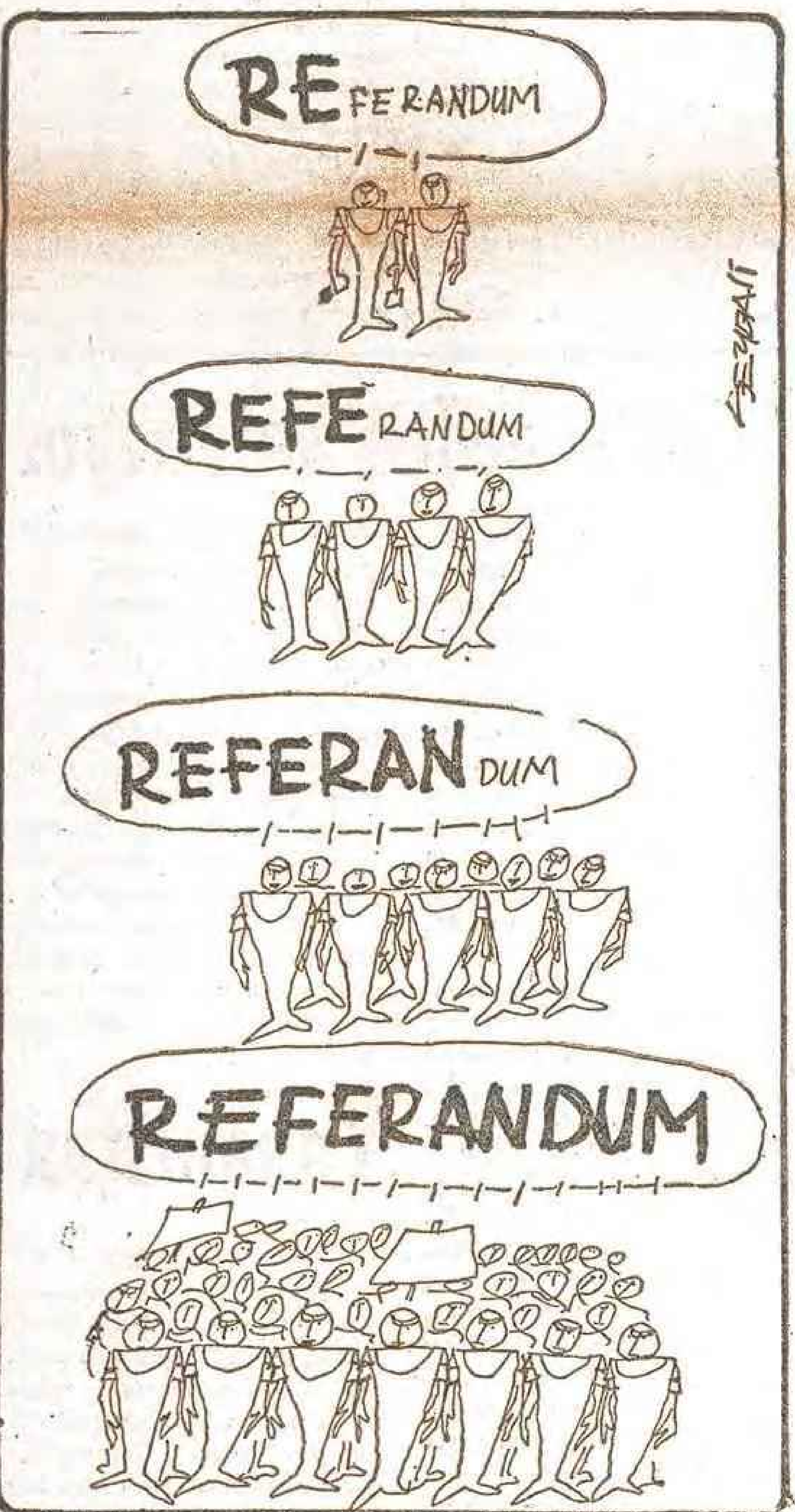
İşçi sınıfımızın gündemindeki en acil sorunu olan özgürce sendika seçmesi amacı ile başlatılan Referandum kampanyası 15 ekim 1974 günü İstanbul TÖB-DER salonunda bir basın toplantısı ile açıldı. Basın toplantısına TSİP ve 14 demokratik kuruluşun temsilcileri ile çeşitli işkollarından yüze yakın işçi katıldı. Gislaved, Ülker, Roche, Epengle, Jakarteks, ve diğer fabrikalardan gelen işçiler kendi fabrikalarındaki işveren-sarı sendika ortaklıklarını, sendika seçme olanaklarının nasıl ortadan kaldırıldığını, baskıları anlattılar. 1970 yılında Gislavet'de sendika seçme özgürlüğü için yiğitçe mücadelede canını feda eden Hüseyin Çapkan ve bütün devrimcilerin anısı için saygı duruşundan sonra Referandum Komitesi adına, Aydoğan Gezer, «275 sayılı Toplu sözleşme grev ve lokavt kanunu antidemokratik bir kanundur. İşçilerin kendi sendikalarını ve sendikacılarını seçemesi ve işveren sınıfı ile onların uşakları sarı sendikacıların işçinin alın terini çok daha kolay sömürmesi için özellikle çıkarılan bir kanundur.» demiştir.

Kampanyaya katılan TSİP Genel Sekreteri Yalçın Yusufoğlu Grevci işçilere hitaben «işçi sınıfı hem ekmek kavgasını verecektir, ancak asıl kurtuluşunun bu fabrikaların gerçek sahibinin kendisi olduğunu bilerek ve bunun ancak siyasi mücadeleyle ve bu mücadele içinde işveren sınıfının bütün yalan ve demogejilerine karşıda aynı zamanda fikriyatıyla fikir savaşı verecek ve bu üçlü mücadele içinde yani siyasi iktidar savaşı içinde, yani günlük ekmek kavgası içinde, yani fikir mücadelesi içinde hep birlikte kendi siyasi partisi ile birlikte halkın kurutuluşuna öncülük edecektir. Bu bakımdan biz sadece grevle, sendikalarla, yetinmeyeceğiz» demiştir.

Yusufoğlu daha sonra, kendi gerçek sendikalarında toplanmanın ancak referandum ile çok daha kolay gerçekleşeceğini belirtmiş ve grevci işçilere başarılar dilemiştir. İşçilerin,» işçiyiz güçlüyüz, «Kahrolsun patronlar» diye tempo tutmasından kısa bir zaman sonra İ.Y.Ö.K.D. adına bir konuşma yapan Fehmi İlhan «referandumun gerçekleşmesinde vereceğiniz mücadelede ve işçi sınıfımızın kurtuluşu uğrunda vereceğiniz mücadelede sonuna kadar yanımızda olacağız» demiş ve grevci işçilerin kararlı grevlerinde başarılar dilemiştir. Kampanyaya katılanlar daha sonra Epengle Döşemelik Sanayii fabrikasına giderek sarı sendika ile işbirliği yaparak işçilere baskı yapan işvereni protesto etmişlerdir.

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi, kampanyanın bütün emekçi halkımıza mal olması için yoğun çalışma ile geniş bir afişlemeye girişmiş hafta içerisinde İstanbul afişlerle donatılmıştır. Kampanyanın kitlelere yayılması ile işçi sınıfımızın özgürce sendika seçme özgürlüğüne ve demokratik mücadelesine elindeki bütün olanakları ile engel olmaya çalışan hakim sınıfların baskısı da yoğunlaşmıştır. İstanbul'daki Kampanyada referandum konusunda bildiri dağıtan 20 kadar partili polisçe göz altına alınmıştır. Referandum komitesi yaptığı son toplantıda, İstanbul'da, önümüzdeki hafta yapılacak kapalı salon toplantılarını hazırlık çalışmalarını gözden geçirmiştir. Önümüzdeki hafta ilçe merkezlerinde programa göre Referandum konulu toplantılar sürdürülecektir.

İşçi sınıfımızın ve emekçi halkımızın kararlı mücadelesi ile referandum hakkı mutlaka elde edilecek, patron sendikaları, sarı sendikalar işçilerin günbegün ortan bilmci karşısında gerileyeceklerdir.

Sosyal Demokrasinin sosyal adalet anlayışının belgesi

E.G.O. Genel Müdürlüğüne,

Belediyemiz Fen İşleri Müdürlüğünden 4-9-1974 tarihinde bilinmeyen kişiler tarafından çalınan ve 161 kişiye ait 191.995,60 liranın istihkak sahiplerinin gerek dar gelirli olması gerekse hadisede hiçbir kusuru bulunmaması ve kanunen de kendilerine Belediyemizce ikinci bir ödemenin yapılmasına imkan olmaması nedeniyle tüm Belediyemiz Personeli aylıklarından yardım mahiyetinde 15-er lira kesilmesi uygun görülmüştür.

Tüm arkadaşlarımın buna müzahir olacağını ümit eder, gereğini önemle rica ederim.

Vedat Dalokay
Yük. Mim. Müh.
Belediye Başkanı

Ankara Belediye Başkanı bildiğimiz gibi «Halkçıyım», «Halktan yanayım» diyerek ve sosyal adalet vaadleriyle işbaşına geldi. Ama bütün vaadlerine rağmen Ankara halkına birşey sağlamış değil. Uzun pazarlıklardan sonra belediye işçilerine son toplu sözleşme ile tanınan yeni haklar ise hergün artan hayat pahalılığı karşısında belediye işçilerinin hiçbir derdine deva olmamıştır.

Yukarıda yayınladığımız belge Dalokay'ın işçilere karşı olan tavrını bir kere daha sergilemektedir. Belediye yönetimi sorumsuzca davranarak çaldırdığı paraları işçilerin ücretlerinden keserek karşılıyor. Bu duyulmuş şey değildir, ve hele «sosyal adalet», «sosyal demokrasi» çığırtkanlıklarıyla uyuşan hiç bir yanı yoktur.

«Ak günler» vaad eden, «halk» lâfını ağzından düşürmeyen sosyal demokrasinin ne denli halktan yana, işçi sınıfından yana olduğu bu örnekle bir defa daha ortaya çıktı.

Kırıkkale'de faşist saldırılar

Kırıkkale'de yıllardan beri oynanmakta olan oyunlar ve faşizan baskılar, son günlerde alabildiğine yoğunlaşmıştır. 2 eylül günü bir devrimci işçiyi döverek devrimcileri provake etmek isteyen faşist güçler başarılı olamamışlardır,

3 eylül günü, metal işçilerinin malı olan Türk - Metal sendikasının arabasını dinamitleten Türk - Metal sendikacıları, bu dinamiti Yeni - Metal İş'e bağlı işçilerin attığını iddia eden bir bildiri dağıtmışlardır. Bunun üzerine polis 12 Halk Evi üyesini sorguya çekip hücreye kapatmıştır.

Kendileri ile konuşulan metal işçileri «Provokasyona gelmeyeceklerini, sermaye yanlısı, işçi düşmanı sarı sendikacılara ve diğer faşist güçlere karşı mücadelelerinin durmayacağını, her geçen gün daha da güçleneceğini söylediler.

Cumhuriyetin 51. yılındayız

(Baştarafı sayfa 1 de)

öte yandan en insafsızca keyfi uygulamalar emekçi halkımızı ve tüm ilericileri, yurtseverleri devamlı tehdit etmektedir.

Öte yandan yurt ekonomisinin feci durumu gözler önündedir. En gerici döneminde ve en gerici biçimiyle ülkemize giren kapitalizm, bir avuç yerli finans-kapitalist ve yerli ortağı tefeci bezirgânlık eliyle, emperyalizmle içiçe taş üstüne taş koymadan halkımızı iliğine kadar sömürmektedir. Bu günkü ekonomik seviyemizin 1920 lere kıyasla çok ilerde olduğunu iddia etmek gerçeği gözlerden saklamaktan başka birşey değildir. Bizden çok daha geri seviyelerden başlayıp bizi fersah fersah geride bırakan ülkelerin durumları burjuva basınında bile devamlı olarak sergilenmekte, bir ölçüde egemen güçlerin başına kakılmaktadır.

Sosyal ve ekonomik durumumuzun bu denli geri olması işçi sınıfı devrimcilerini umutsuzluğa ve bezginliğe sürüklemek bir yana daha da bilemektedir, Çünkü sosyalistler bilirler ki çağımızda bir toplumun ileri yönelik güçlü adımlar atması, ancak işçi sınıfının örgütlü öncülüğünde tüm emekçi halkın mücadelesi ve ülke kaderine sahip çıkmasıyla mümkündür. Ve emekçi halkımızın örgütlenme seviyesinin gelişkin olmaması, pek çok ülkenin devrimcileriyle kıyaslandığında görevimizin çok daha kapsamlı ve geniş olmasını, kendimizi uzun soluklu bir mücadeleye hazırlamamız hedefe ulaşmak için geçecek süreyi kısaltmak için yoğun bir devrimci çalışma gereğini dayatmaktadır.

Şüphesiz ki devrimci mücadelemiz hedefe varma yolunda gün be gün daha geniş boyutlara ulaşacak, mücadelemiz geliştikçe kazanılan her adım, Cumhuriyet'in de demokratlaşmasını, özgürlükçü muhtavalar kazanmasını mümkün kılacaktır.

Fakat nihai çözüm elbette işçi sınıfı öncürlüğünde ve işçi-köylü temel ittifakına dayalı emekçi halkın demokratik iktidarından geçerek SOSYALİZM ile gerçekleşecektir.

Antalya'da işçiler DİSK'i seçti

Antalya Yağ Sanayiinde çalışan işçilerin kurduğu AYK - İŞ Sendikasının 6/10/1974 tarihindeki kongresinde DİSK'e bağlı TÜRKİYE GIDA-İŞ'e katılma kararı alınmıştır. Salonu dolduran işçilerin yoğun devrimci birikimi kongre boyunca dikkati çekmiştir. Sendika başkanı açış konuşmasından sonra kurulan divan ilk sözü Gıda-İş Teşkilâtlanma Sekreterine vermiştir. Konuşmacı Türkiye işçi sınıfı için birleşmenin önemini ortaya koymuş ve güç koşullar altında çalışan Antalya işçilerinin ancak devrimci bir sendikanın çatısı altında ağırlıklarını koyarak haklarını alabileceklerini belirtmiştir. Sendika içi demokrasiyi de tanımlayan konuşmacı, DİSK'in toplu sözleşme öncesi izlediği çalışma biçimini ve ÜLKER İŞÇİLERİNİN DİRENİŞİNİ örnek göstermiştir. DİSK Genel Başkan Vekili ve Sosyal-İş Genel Başkanı ise Türk-İş'in işçi sınıfını patronlar yararına politika dışı tutmak istediğini belirtmiş, politikanın ne olduğunu somut örneklerle anlatmış ve Türkiye işçi sınıfının ve geniş halk kesimlerinin politikadan uzak tutulduğunu ve meydanın böylece patronlara kaldığını anlatmıştır.

Kongre sonunda yapılan oylamada oybirliği ile TÜRKİYE GIDA-İŞ'e katılma kararı alınmıştır.

Referandum kampanyasına karşı faşist baskılar yöneltiliyor

İşçi sınıfımızın sendika seçme özgürlüğünü yok eden anti demokratik yasalara karşı REFERANDUM hakkı için, Türkiye Sosyalist İşçi Partisi'nin başlattığı, çeşitli demokratik kuruluşların, sendikaların ortaklaşa yürüttükleri referandum kampanyası sırasında, kampanyayla ilgili TSİP aşfileri yapıştıran ve bildiri dağıtan partililere, Türkiye'nin çeşitli illerinde yöneltilen baskılar yoğunlaşmıştır. Son günlerde anti demokratik baskıların, özellikle referandum için yürütülen kampanya üzerinde yoğunlaştığı dikkati çekmektir. Aydın ve Nazilli'de TSİP üyelerinin gözaltına alınıp İzmir Devlet Güvelnk mahkemesine sevkedilmelerinden sonra, Sivas'da, Elazığ'da ve İstanbul'un çeşitli ilçelerinde benzeri anti-demokratik uygulamalara geçilmiştir, İstanbul'da bildiri dağıtan ve afişleme yapan 20 kadar TSİP'li bölge karakollarına götürülmüş ve bazı karakollarda dövülmüşlerdir. Gözaltına alınanlar sonradan serbest bırakılmışlarsa da, işçileri çok yakından ilgilendiren demokratik bir eylem; referandum mücadelesi, baskı yoluyla engellenmek istenmiştir.

Tüm anti-demokratik baskılara rağmen, referandum ve referandum konusunun kitlelere mal edilmesi mücadelesi sürecektir.

Kimya İş Merbolin'de çok başarılı bir sözleşme imzaladı

Kimya İş Sendikası geçtiğimiz günler içinde Merbolin Boya Fabrikası işvereni ile sürdürdüğü toplu sözleşme görüşmelerini sonuçlandırmış ve yalnız kimya işkolunda değil, bütün işkollarında 1974 yılının en ileri sözleşmesini imzalamıştır. Kimya İş'in ekonomik başarıler zincirinin yeni bir halkası olan Merbolin sözleşmesi ile ücretlere birinci yıl için 25-30 lira, ikinci yıl için 25 lira olmak üzere toplam 50-55 lira zam alınmış, ayrıca kıdem tazminatı her yıl için 55 güne çıkarılmıştır. Yılda üç maaş tutarında ikramiye alacak olan Merbolin işçileri yeni sözleşme ile ayrıca her izin haftası için 225 lira izin harçlığı, günde 5 lira taşıt parası, yemek parası ve ileri sosyal haklar elde etmişlerdir. İhbar önellerinin 4 hafta ile 11 haftta arasında değiştiği Merbolin sözleşmesi ile halen 2 bin 400 lira ücret alan bir işçinin 1975 Haziranında alacağı ücret brüt 4975 liraya yükselecek.